

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND OHIO 44103
Vol. LXX Birželis - June 6, 1985 Nr.23

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ŽMONIŲ TEISĖS Žalingos Amerikai, naudingos Sovietų Sąjungai?

Vytautas Meškauskas

Ar toks klausimas yra pateisinamas? Ypač Kanados sostinėje Ottawoje vykstant Helsinkio Baigiamojo Akto laikymosi peržiūros konferencijai? Deja, taip! Teoriškai tas aktas buvo Vakarų laimėjimas, nes sovietai, nepaisant, kad Vakarai neturėjo nei noro nei galios pakeisti nusistovėjusį status quo Europoje, pasižadėjo pripažinti pagrindines žmonių teises.

Atrodo, kad Helsinkyje niekas sau nestatė ir nenagrinėjo klausimo, kas bus, jei jie nesilaikys savo pažadų. Žinoma, galima aiškinti, kad ilgai žmonių teisių idealas turės įtakos i sovietinio gyvenimo raidą, nors tai gal labai ilgai užtruks.

Helsinkyje negalima buvo susitarti dėl mechanizmo, kuris pradėtų veikti, paaiškęs kokiame nors žmonių teisių su-
laužymui ir nebuvo numatyta kokių nors sankcijų. Kad tas Aktas neatrodytų nevertas popieriaus ant kurio jis surašytas, sutarta tik šaukti peržiūros konferencijas, kurių viena dabar vyksta Ottawoje. Kadangi reikalingas visų 35 signatarų sutarimas, sovietai automatiškai gavo veto teisę. Tokiu būdu tos visos konferencijos - Belgrado, Madrido, Stockholmo ir dabar Ottawos - tėra tik arena pasitarimams, kurie, turint galvoje, kad posėdžiai yra prieinami tik delegacijoms, bet ne publikai ar dėl žmonių teisių nepaisymo nukentėjusiems, viešumą pasiekia tik tiek, kiek papasakoja atskiri delegatai.

Taip, pvz., i priekaištus, kad jie neduoda pagrindinių žmonių teisių savo pavaldiniams, sovietų vyr. delegatas Vsevolodov N. Sofinsky atskirto, kad amerikiečiai konferenciją paverė 'melu, šmeižtu ir disinformacijos prieš Sovietų Sąjungą' cirkuliu.

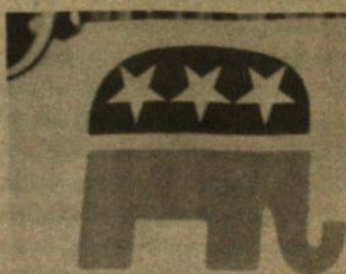
'Mes kalbėjome apie žmonių teises' - skundėsi JAV delegatas R. Schifter - 'o jie apie bedarbę ir rasizmą Vakaruose'. Jiems taip pakeitus temą, Schifter neliko skolingas. Jis pradėjo aiškinti, kad sovietams dar reikės 150 metų iki jie pasieks Vakarų pragyvenimo lygį, kad Sovietijoje proporcingai yra daugiau alkoholių negu likusiam pasaulyje ir išskaičiavo privilegijas, kurias Sovietijoje turi aukštieji pareigūnai. Tuo labai susidomėjo kiti komunistinių kraštų delegatai, kurie, atrodo, nežinojo visų tų privilegijų ir norėtų patys jas gauti.

Toks pasikeitimas pažiūrom galėtų būti naudingas, bet ir jis kai ką gsdina mūsų pusėje. Pvz. amerikiečių delegatui pareiškus, kad JAV pageidauja geresnių santykių su sovietais visose srityse, įskaitant susitarimą dėl ginklavimo kontrolės, bet sovietų elgesys su žmonių teisėmis tam kliudo, jis susilaukė kritikos. Girdi, Schifteris be reikalo sujungė tas dvi - žmonių teisių ir ginklavimo - temas, nes dėl žmonių teisių JAV nekovos. Tiems kritikams daugiau patiko Sofinskio atsakymas, kad mirusiems žmonių teisės nerūpi ...

Zodžiu, nesilaikymas žmonių teisių nesudaro 'casus belli' priežasties karui, kuris dėl dabartinio apsiginklavimo stovio yra neįmanomas ir visom priemonėm vengtinas. Dėl to visos demonstracijos, kalbos ir memorandumai už žmonių teises nesulaukia didesnio pritarimo, jei jos nukreiptos prieš sovietus, su kuriais reikia ... sugyventi.

Jei taip, galime pradėti kalbėti apie jų linksniavimo žalingumą JAV užsienio politikai. Mat, žmonių teisių paissymo pradeda pasigesti ne pas JAV priešus, kuriems nieko negali padaryti, bet pas JAV draugus, turinčius bendrus interesus. Visai neseniai matėme demonstracijas, dalyvaujant ir žymiesiems šio krašto politikams, kurių nesutikime demonstruojant už žmonių teises Rytų Europoje, nukreiptas prieš Pietų Afrikos re-

(Nukelta i 2 psl.)

NATIONAL REPUBLICAN HERITAGE GROUPS COUNCIL

Prezidentas Reaganas apsilankęs i respublikonų tautybių grupės konvenciją Washingtonė. Šalia prezidento buvęs grupės pirmininkas Michael Sotirhos ir dešinėje naujai išrinktas pirm-ninkas Frank Stella.

Respublikonų Tautybių Grupių suvažiavimas Washingtonė

Š. m. gegužės mėn. 16, 17, 18 ir 19 dienomis Washingtonė, Hyatt Regency ir Shoreham viešbučiuose įvyko Respublikonų Tautybių Grupių Tarybos suvažiavimas. Dalyvavo 173 delegatai, kurie atstovavo 34 Tautybių Federacijos ir 25 Valstybių Respublikonų tautybių Grupių Tarybas. Iš Kalifornijos Liet. Respublikonų Sąjungos dalyvavo trys delegatai: Vytautas Šliupas iš San Francisco, Vytautas Vidugiris, Lucija Mažeikienė iš Los Angeles ir viešnia Angelė Nel-

sienė.

Kandidatais i ateinančių dviejų metų Respublikonų Tautybių Grupių Tarybos pirmininko pareigas varžėsi du kandidatai: Ralph Perk ir Frank Stella. Ralph Perk buvęs tris kartus išrinktas i Clevelando miesto merus, yra labai geras lietuvių draugas ir yra daug kuo lietuviams padėjęs. Jo kandidatūrą rėmė R. Kudukis iš Clevelando. Po ilgų diskusijų Ralph Perk savo kandidatūrą atsiėmė ir tokiu būdu vienbalsiai pirminku buvo išrinktas Frank

Stella. Michigan valstybės lietuviai gerai jį pažįsta, kuris yra taip pat prielankus lietuvių reikalams. Jie džiaugėsi jo laimėjimu. Antrai svarbiausiai pozicijai i Respublikonų Tautybių Grupių Tarybos komitetą vicepirmininko pareigom išrinktas Jonas Talandis iš Chicagos. Sekretorės pareigom išrinkta Elena Jurgėlaitė iš Washingtono.

Penktadienį, gegužės 17 d. pietų metu pagrindiniu kalbėtoju buvo Amerikos Respublikonų Partijos pirmininkas Frank Fahrenkopf. Savo kalboje pabrėžė etninių grupių didelę reikšmę ir svarbą Amerikos politiniame gyvenime.

Vėliau atvyko prezidentas Reaganas. Kalbėjo 15 min. Savo kalboje prez. Reaganas pasakė, kad Respublikonų Partija remia tuos, kurie kovoja už demokratišką valstybių sistemą ir tautų laisvę, kaip Afganistane, Nikaraguoje ir kt. Jo kalba keletą kartų buvo pertraukta plojimais. Pirmininkas Mike Sotirhos įteikė prez. Reaganui rėmuose gražiai išdėstytą visų tautybių, 1984 metų prezidento rinkimų ženklukus ir paminėjo, kad tai pirmas atsitikimas, kad Amerikos prezidentas dalyvauja Tautybių Grupių Tarybos suvažiavime. Prezidentas dova-

(Nukelta i 3 psl.)

Clevelando birutietės kapų puošimo dienoje padėjo vainiką Visų Sielų mauzoliejuje prie Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos kapo, lydimos šaulių. J. Velykio nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Reagano 'Antroji revoliucija' - Be kraujo ir su pasitenkinimu? - Baisi situacija Libane.

Prezidentas Reaganas gegužės 28 d. paskelbė savo mokesčių reformos siūlymą, kurį pavadino 'antrąja Amerikos revoliucija'. Kaip žinia, 13 Amerikos kolonijų sukilo prieš D. Britaniją dėl to, kad ji, neatsiklaususi kolonijų, uždėjo mokesčius... arbatą. Tą sykį reikėjo nemažai kovoti, kad atsikratyti nenorimos valdžios. Šį kartą kongresas gali visą tai atlikti paprasta basų dauguma. Bet ar jis tai padarys?

Nereikia užmiršti, kad kongresą sudaro 100 senatorių ir 435 kongresmanai-ės. Kiekvienas jų atstovauja atskirus interesus ir, kai jie susitaria dėl visiemis ar bent daugumai priimtino kompromiso, iš pradinio pasiūlymo gali nedaug kas likti.

Aplamai imant visi sutinka, kad nuo 1913 metų veikianti JAV pajamų mokesčių sistema yra netikusi ir mažiau pasitvirtinčius skriaudžianti. Bet, jei yra nuskriaustų - turi būti ir iš jos laimėjusių. O jei jų daug - reforma susilauks daug pasipriešinimo. Čia dar yra ir politinis momentas. Prezidentui

Žmonių teisės...

(Atkelta iš 1 psl.)

žimą. Tiesa, jos režimas, nepripažįstas teisių juodiesiems, nėra suderinamas su žmonių teisėmis, tačiau to režimo nuvertimas ar jo ūkinis nusilpinimas šiuo metu prieštarauja pačių JAV interesams.

Panašiai ir Centro Amerikoje. Su koku įtūžimu šnekama ir demonstruojama prieš Čilę, kurią tik karinė diktatūra išgelbėjo nuo komunizmo, kai kurias Centro Amerikos valstybes, ar norinčius pasipriešinti Nikaragvos sukomunistėjimui. Tuo reikalu palyginti blaivus straipsnis neseniai pasirodė N.Y. Times. Ten Alan Tonelson, Foreign Policy magazino redaktorius, rašė, kad visos kalbos apie demokratiją Centro Amerikoje yra beprasmiškos, nes ten jai nėra sąlygų. Iš tikro ji yra taip pripratusi būti valdoma prievarta, kad dėl valdžios besipešan tieji ten nesiekia tolerancijos, bet tik absoliučios valdžios sau. Tokioje situacijoje JAV politikos tikslas turėtų būti neįsileisti į Centrinę Ameriką sovietų ar Kubos bazių, o ne bandyti reformuoti dešinius ar kairius režimus.

Istorinė patirtis ir kitose pasaulio dalyse tokią pažiūrą sustvirtina. Nei nuvertimas Pietų Vietnamo prezidento Diem nei patarimai skaitytis su žmonių teisėmis Persijos šachui neįsilebėjo žmonių teisių. Apie jas dabar tenai visai negalima kalbėti. Sena tarptautinės teisės taisyklė, kad vyriausybės pripažįstamos, jei tik jos gali tęsti savo pasižadėjimus, nėra pasenusi ir šiandien.

rūpi įeiti į istoriją kaip mokesčių reformuotoju, tuo tarpu demokratų partijai rūpi nenustoti darbo žmonių gynėjos aureolės, nors faktinai jie nuo pat tos sistemos įvedimo daugiausiai buvo daugumos partija, nors prezidentai kartais būdavo respublikonai, kuriuos demokratai norėtų pristatyti turtuolių ir jų korporacijų gynėjais. Čia pat reiktų pastebėti, kad kartais mokesčių lengvatos padeda ne tik jas gaunantiems, bet ir viso krašto ūkiniam gyvenimui.

Pavyzdžiui, Floridoje turime labai daug namų ir kondominimų savininkų, kurie čia negyvena. Bet jiems apsimoka turėti čia nuosavybę, nes mokesčiais neapdedamos sumos, išleistos nuosavybės mokesčiams ir nuosimčiams už paskolą. O jei prie to dar pridėsi infliacijos, kuri pakelia nuosavybės vertę, pasėkas, iki 1980 m. buvo grynas pelnas laikyti savo namą ar butą Floridoje, nors jais pasinaudodavai tik kelis mėnesius. Ne 'čia buviam' priklauso visas penktadalis Floridos namų ir butų. Pagal Reagano pasiūlymą, mokesčiai ir toliau nebus imami nuo nuosimčių, užtrauktų paskolų namams kuriuose gyvena. Dėl kitų paskolų nuosimčių, nuo kurių neimami mokesčiai, nustatomas 5,000 dol. maksimumas.

Kaip tai paveiks Floridos ekonominį gyvenimą? Čia laukiama, kad nuosavybių kainos pirmiausiai kris, bet vėliau, kaip pradės reikštis dėl to sulaukytos statybos trūkumas, kainos vėl pradės kilti. Žinoma, sustabdyta ar naujai nepradedama statyba negalės neatsiliepti - daug žmonių liks kuriam laikui be darbo.

Nemažai ginčų kils ir dėl kitos didelės pozicijos: dėl atleidimo nuo federalinių mokesčių sumų, išleistų savivaldybių (miesto ir valstijų) mokesčiams sumokėti. Kai kur, pvz New Yorke, kur tie mokesčiai labai dideli, jie buvo pakeliami tik dėl to, kad juos galėjai taip sakant 'nurašyti' nuo federalinių.

Cia tik du pavyzdžiai, parodą kiek gali būti reformos priešų. O kur dar lengvatos pramonei, kurios igalino ją dirbti, plėstis, samdyti naujus darbininkus. Už tat Reaganas buvo teisingas, pavadindamas mokesčių reformą revoliucija. Dėl jos bus dar daug

ginčų, atidėliojimų. Pesimistai net teigia, kad mokesčių reformos faktinai susilauksime tik po kitų prezidentinių rinkimų. Tai, žinoma, kartu duoda progos Reaganui parodyti savo vadovavimo sugebėjimus, ar iš tikro jis yra 'didysis komunikatorius', taip puikiai mokas išnaudoti naują susižinojimo priemonę - Televiziją.

...

Pereitos savaitės žinios iš Beiruto buvo pasibaisėtinios. Kai lygiai prieš tris metus Izraelis puolė Libaną, premjero Begino ir krašto apsaugos ministro Sharon tikslas buvo iš ten visai išstumti palestiniečius, kurių PLO nedavė Izraeliui ramybės, ir sudaryti sau palankią vyriausybę Beirute, krikščionims-maronitams vadovaujant. Dabar atrodo, kad iš tos paskutinės svajonės nieko neišėjo - maronitai sudaro mažumą, kuri jau negali dominuoti, nors rytiniam Beirute ir toliau nuo jo į Šiaurės Rytus laikosi, tačiau tam jie nebebendrauja su Izraeliu, bet Sirija. Likimo ironija norėjo, kad keistu sutapimu išsipildė pirmas Izraelio noras - atsikratyti palestiniečių pavojaus. Paskutinėmis žiniomis juos žudo patys arabai - šitai, o palestiniečiai vis dar herojiškai ginasi savo, jau miesteliais virtusiose stovyklose. Jie taip įniršusiai ginasi, nes su pagrindu galvoja - pasidavus jų taip pat laukia mirtis. Kaip prie to prieita?

Atrodo, kad pagrindinė priežastis yra Sirijos noras neturėti nieko bendro su ne jų pačių kontroliuojamais palestiniečiais. Ji nenori savo kontroliuojamoje teritorijoje Arafato PLO. Tuo naudojasi šitai, kurie tuo pačiu mažina kitų mohametonių-sunitų įtaką. Paskutinieji yra daugiau nuosaukūs, o šitai - Irano Ajatolos mokiniai. Būdinga, kad šitai, naikindami palestiniečius, kartu susilaukia nuo partizaninių išsišokimų prieš besitraukiančius izraelitus. Yra net ženklų, leidžiančių spėti, kad esama slapto susitarimo tarp šitų ir Izraelio, garantuojančio šiaurinio Izraelio pasienio saugumą. Nuo gegužės pirmos dienos visai nesigirdi susirėmimų tarp šitų ir Izraelio karių. Paliaubomis su Izraeliu šiuo metu yra suinteresuota pati Sirija.

Iš kitos pusės

— Užmiršai tėvų kapus — graudena žermonas į Paryžių išvažiavusį savo sūnų Alfredą TRAVIATOS operoje. Tikram gyvenime taip dažnai pasitaiko. Už tat gal nebūtų reikalo tokios situacijos čia prisiminti, jei mūsų atveju žermonas nebūtų čekagietis Algis Grigas, o jo sūnus balandžio 20 d. Vilniaus akademinės operos rūmuose — 'TSRS liaudies artistas' V. Noreika. (Tiesa, gal būtų dar įdomiau, jei žermonas būtų vietinis, o Alfredas iš čia atvažiavęs, bet tenoro išėvijoje jau nebeturime).

Operą dirigavo irgi čekagietis Alvydas Vasaitis, šiame krašte jos dar nedarė. Jei taip, kodėl kaip tik buvo parinkta TRAVIATA?

Ją turbūt galima laikyti 'lietuviška' opera, nors italo sukurta. Mat, ja prieš 65 metus prasidėjo Lietuvos valstybinė operos institucija vos mūsų valstybei susikūrus. Gal tada taip neskubėtumėm, jei neturėtum pačiame Petrapilyje pagarsėjusio Kipro Petrausko ir daugiau muzikų bei solistų, revoliucijos iš Rusijos gražintų tėvų kapų. Už tat operą beveik galima laikyti Rusijos dovana Lietuvai. Kaip nebūtų keista, vyresnei kartai Traviata sukelia tautinius sentimentus. Todėl, jei jos pasirinkimas nebuvo visai atsitiktinas, jį reikėtų laikyti gudurio sovietų propagandiniu ėjimu, bent po keturiasdešimt metų priviliojus išėvius į bendrą sceną.

Oficialus Kultūros Ministerijos organas LITERATURA IR MENAS dirigentą ir solistą pagyrė, nors pastebėjo, kad jie nėra profesionalai. Suprask, Amerikoje iš meno nepragyvensi, bet mėgėjai nesiskiria nuo profesionalų, galima kartu suprasti, kad tie profesionalai, nepaisant jų skambių titulų, nėra nepasiekiamo mėgėjams lygio. Kaip ten būtų, bendravimas vyksta ne tik tarp OSI ir KGB, kuris atkreipė mūsų didesnę dėmesį, bet ir kultūrine plotme. LITERATURA IR MENAS rašė:

"Idomu, kad svečiai, operos keliamus meninius uždavinius sprendę originaliai bei savarankiškai, tuoj pat pajuto spektaklio atmosferą ir organiškai į ją įsiliejo."

Ko jiems daugiau reikia?

(vm)

DIRVOS RĖMEJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

Dr. G. Sabataitis, Parma	3.00
Br. Užemis, Hot Springs	3.00
St. Jankauskas, Rocky River	13.00
J. Šlapelis, Euclid	8.00
J. Čibiras, Dayton	3.00
M. Meiliūnas, Weston	8.00
G. Balanda, Warren	10.00
A. Čepulis, Philadelphia	5.00
VI. Garbenis, Chicago	8.00
J. Švoba, Madison Hts.	3.00
A. Ambraziūnas, Los Angeles	33.00
A. Petrauskas, St. Petersburg	13.00
A. Vaitaitis, Littleton	10.00
J. P. Vaičaitis, St. Petersburg	3.00
G. Valūnas, St. Petersburg	8.00
T. Dulieba, Cleveland	16.00
P. Griganavičius, Downers Grove	83.00
J. Žebrauskas, Chicago	13.00
R. Sakienė, Glendale	50.00
K. Jankūnas, Lodi	5.00
J. Byla, Waterbury	13.00
W. Simanas, Rochester	13.00
Dr. V. Gruzdis, Cleveland	8.00
T. Sperauskas, Glen Cove	8.00
J. Žygas, Chicago	8.00
A. Gilvydžio ir A. Musteikio pagerbimo komitetas	30.00

A. Sperauskas, Pomona	8.00
V. Petrauskas, Austin	13.00
K. Dabrla, Chicago	8.00
E. A. Cesmes, Gulfport	3.00
M. Lembergas, Santa Monica	3.00
N. Dolles-Svidzinskaitė, Vokietija	18.00
J. Stašaitis, Brockton	13.00
P. Šukis, Cleveland	5.00
D. Brazdžionis, Los Angeles	17.00
V. Chaves, Marton Mills	10.00
V. Petkus, Lakeline	13.00
K. Čiurlys, Brunswick, N. J.	38.00
V. Arnauskas, Omaha	33.00
K. Narbutaitis, Mayfield Hts.	10.00
A. Petrauskis, Rocky River	13.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Drivers OVER-THE-ROAD DRIVERS

- Late model equipment
- Percentage Pay
- Hospitalization available
- Dry Van or Flatbed division
- Immediate employment

Call Annette or Vicki In Safety

(800) 447-0311
Mon-Fri, 9am-5pm
PRE-FAB TRANSIT CO.
P.O. Box 146
Farmer City, IL 61842

Graphics DOT ETCHERS STRIPPERS CAMERAMEN

Number one trade-shop in the Carolinas with electronic pagination has immediate openings for experienced people in the above. Must be quality oriented and able to work independently. Call collect 704-392-1153

Skaitykit ir platinkit.
D I R V A

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mazioka

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Ruošiamasi Dirvos sukaktuviniam banketui

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti komitetas, vadovaujamas dr. Leono Kriaučeliūno, stengiasi tinkamai paminėti šią svarbią sukaktį ir sukaupti kapitalą tolimesniai laikraščio leidimui. Solistės Reginos Žymantaitės-Peters koncertu buvo pradėtas Dirvos sukakties minėjimas, o aktoriaus Vitalio Žukausko humoristiniu vakaru, atidarytas piniginis vakas.

Dirvos 70 metų sukakties minėjimas numatomas užbaigti iškilmingu banketu š. m. spalio 12 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Banketui suruošti pakviesta žinoma visuomenininkė, LMF Chicagos klubo pirm. Jolanda Kerelienė. Banketo sklandesnei ruošai užtikrinti, pirm. Jolanda Kerelienė sudarė komisiją ir š. m. gegužės 22 d., savo šeimos pastogėje, Lemonte, sušaukė pasitarimą, kuriame dalyvavo: komiteto pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas, komisijos pirm. Jolanda Kerelienė, pirm. pavad. Karolis Milkovaitis, sekretorė Felina Braunienė, narės — Matilda Marcinkienė ir Svajonė Kerelytė, talkininkai — Vilija Kerelytė (programa), Alfonsas Kerelis (baras) ir Antanas Juodvalkis (spauda).

Aptarta Dirvos pokylio programa ir pobūdis. Apsispręsta vengti kalbų ir tenkintis tik atidaromuoju žodžiu. Naujosios Vilties redaktorius Aleksas Laikūnas ruošia Dirvos 70 metų sukaktuvinį leidinį, kuriame tilps sveikinimai, Meninei programos daliai atlikti kviečiami Chicagoje dar niekad nebuvę menininkai — smuikininkė Brigita Pumpolytė-Kasinskienė ir jos vyras gitaristas Juozas Kasinskas. Smuikininkė Pumpolytė yra Dirvos laureatė, jaunųjų talentų varžybose laimėjusi premiją.

Jolanda Kerelienė smulkmeniškai numatė pokylio eigą ir programą, kad svečių nuotaikos būtų smagios

ir visi būtų patenkinti.

Komiteto pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas viltingai ir pasitikinčiai žiūri į Dirvos 70 metų minėjimo ir vykdomo vajaus pasisekimą, tikėdamas spaudos bičiulių dosnia parama ir gausiu dalyvavimu.

Po posėdžio visi pasitarimo dalyviai šeimininkų buvo pavaišinti.

Atėjo paskutinis metas daugiau susidomėti lietuviškom spaudos finansine padėtimi ir gausiau paremti turimais ištekliais. Visi pripažįstame, kad lietuviškoji spauda atliko lemiamą vaidmenį tautos žadinimo ir prisikėlimo metu. Lietuviai kovotojai už lietuvišką žodį bei raidę, nebijojo kalėjų ir žiauriojo Sibiro tremties. O ką mes darome, kiek mes prisidedame prie jos išsilaikymo? Ligonį gydykime tuojau, nelaukdami ligos įsisenėjimo, kol dar galima išgelbėti.

Suprantama, svetimas pinigines tikrinti negalima, bet prašyti, kad patys jų savininkai jas plačiau pravertų, galime ir privalome. Tad be priekaištų ir malda vimų, primename kiekvieno išeivio pareigą, o dažno ir pasižadėjimą, kovoti už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir lietuviybės išlaikymą.

Pagalvokime, kiek mes prie to prisidedame ir padarykime tinkamas išvadas.

A. Juodvalkis

Mums rašoABEJOTINAS
PALANKUMAS

Garsinant Chicagos Lietuvos Operos statomą Verdi operą Don Carlo, 1985. IV. 9., Draugo šeštame puslapyje tilpo džiaugsminga žinutė, kad lietuviams labai palankios radijo stoties WFMT kasdienės programos vedėjas STUDS TERKEL turės pasikalbėjimą su

Lietuvių Operos dirigentu apie "lietuvių kultūrinę ir muzikinę veiklą". Tikrai, džiaugtis buvo kuop, nes ši svarbi stotis yra perdavusi daug Lietuvos Operos įdainuotos muzikos, o pats STUDS TERKEL yra žinomas savo "žodinės istorijos" ("an oral history") knygomis. Tai knygos, kuriose įvairių luomų, tautybių, profesijų ir išsilavinimų žmonės, pasikliaudami savo atmintimi, asmeniniais išgyvenimais ir įsitikinimais, reiškia savo nuomones autoriaus parinktomis temomis.

Paskutinioji STUDS TERKEL "žodinė istorija" yra knyga "Gerasis karas" ("The Good War") išleista 1984 metais ir laimėjusi Pulitzer premiją. Tai Antrojo pasaulinio karo "istorija" įvairių tautybių žmonių lūpomis. Nebūtų mums ši knyga taip svarbi jei ne vieno asmens pasakojimas liečias karo pabėgėlius pokarinėje Vokietijoje. Pasakotojas — PAUL EDWARDS — vienas pačių pirmųjų UNRRA (the United States Relief and Rehabilitation Administration) valdininkų, tvarkęs ir DP stovyklų reikalus Vokietijoje. Kalbėdamas apie DP problemas Vokietijoje, jis, knygos 570-tame puslapyje, štai ką dėsto:

"Of course, you had an anti-Russian factor at work among the DP's. A lot of Latvians, Lithuanians, and Estonians had elected to join the Third Reich. And don't think they were coerced. They wanted to go. They killed their own Jews. They didn't need any help. They were a bunch of bastards".

Kaip matyti, paaiškinimų čia nereikia. Bjauriu šmeižtu ištrauka kalba pati už save. Šiuo atžvilgiu (priešingai priešoperiniam pasikalbėjimui) džiūgauti nėra ko. Argi nekeista, kad autorius STUDS TERKEL, taip palankus(?) lietuvių muzikinei veiklai, nesivaržydamas talpina savo premijuotoje(!) knygoje tokias neteisybes? Kuriam tikslui? Žinant Studs Terkel populiarumą Amerikoje ir OSI ir kitų "nacių medžiotojų" atydumą, tokie nepagrįsti kaltinimai daro visiems pabaltiečiams milžinišką žalą kovoje už žmogaus teises. Lietuvių ir visų pabaltiečių "veiklieji veiksniai" turi tuoj pat imtis priemonių šiems akiplėšiškiems kaltinimams paneigti ir padarytą žalą kiek galima atitaisyti. Delsimas šiuo atžvilgiu neleistas.

V. Matulionis
Cleveland, Oh.NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Respublikonų suvažiavimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

na ir pastaba buvo sužavėtas. Už visa nuoširdžiai padėkojęs išvyko. Pietuose dalyvavo virš 700 žmonių.

Tą pačią dieną sesijos metu atvyko ir žodį tarė darbo sekretorius William Broch. Vėliau jau vakarę įvyko susitikimas Tautybių Grupių Tarybos rėmėjų su svarbiais Washingtono pareigūnais. Tarpe jų dalyvavo ir Maryland kongreso narė Helen Bentley, kuri kitą dieną buvo išrinkta į Tautybių Grupių Tarybos komitetą, tarybos pirmininko padėjėjos pareigoms.

Šeštadienį, pietų metu dalyvavo ir kalbą pasakė Ed Rollins, prezidento padėjėjas politiniams ir valdžios reikalams. Šioje kalboje jis apibūdino prez. Reaganą kaip žmogų — jautrų, nuoširdų, labai įžvalgų ir turintį gerą humorą. Vakare iškilminguose pietuose dalyvavo kongresmanas Jack Kemp. Atrodo, kad jis jau pradėjo savo rinkiminę akciją į Amerikos prezidentus. Savo kalboje pasidžiaugė, kad daugiau jaunimo stoja į Respublikonų Partiją. Demokratų Partija taip toli nuėjusi į kairę, kad jų nariams nebėra vietos savo partijoje, o respublikonų partija perėmė daugiau demokratų principus, kuriais rėmėsi maždaug prieš 50 metų.

Paskutinė suvažiavimo diena buvo skirta atžymėjimų įteikimams. Atžymėjimą "Man of the Year" gavo Linas Kojelis, kuris yra Baltųjų Rūmų ryšininkas su etninėmis grupėmis.

Pasinaudodami proga, suvažiavimo išvakarėse, ketvirtadienį, gegužės 16 d., Lietuvių Respublikonų Federacija turėjo savo metinį susirinkimą. Susirinkime dalyvavo atstovai iš šių valstybių: Dalia Bobelienė iš Floridos, dr. M. ir p. Pakščiai iš Virginijos, Jonas Bobelis ir Arūnas Pempkus iš Washingtono, dr. Jonas Genys iš Maryland, Kazimieras Oksas, Jonas Talandis ir Anatolijus

Miliūnas iš Illinois, Jonas Urbonas, ir A. Anužis iš Michigan, anksčiau suminėti atstovai iš Kalifornijos, M. Samatienė — VLIKo reikalų vedėja iš Washingtono ir kt.

Susirinkimą aplankė ir pasveikino kongresmanas Ed Derwinski ir Baltųjų Rūmų atstovas Linas Kojelis. Pirmininkas Anatolijus Milūnas davė išsamų Federacijos veiklos pranešimą. Kiti valdybos nariai padarė trumpus pranešimus. Atskirų vietovių atstovai žodžiu painformavo apie veiklą savo rajonuose. Sekė rinkimai. Naujuoju pirmininku buvo išrinktas Jonas Talandis iš Chicagos.

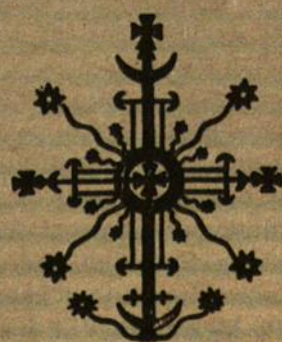
Tautybių Grupių Tarybos veiklą reikia palaikyti, nes tai vienintelis vienetas per kurį tautybių grupės gali pareikšti vieningai savo reikalavimus ir nusi-skundimus politikams aukštesiose pozicijose. Per Tautybių Grupių Tarybą galima paruošti ir busimuosius politikus, tai yra durys, per kurias galima įeiti į Amerikos Valstybės politinį gyvenimą. Pavyzdžiui buvęs pirmininkas Mike Sotirhos paskirtas į Jamaicą ambasadoriaus pareigoms, arba buvusi Tautinių Grupių Tarybos pirmininkė Anna Chenault yra speciali Reagano atstovė Kinijai.

Liucija Mažeikienė

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
OFFSET PRESSMAN
SUPERVISOR
AND
OFFSET PRESSMEN
OPERATORSPosition requires 3 years experience
on a multi-unit offset heat set Web
Press. Company provides life & health
insurance and wellness bonus pro-
gram. Please submit your resume to

AMERICAN PRESS

5601 PARIS RD.

COLUMBIA, MO. 65202
(21-311)OCCUPATIONAL THERAPIST &
PHYSICAL THERAPISTErie County Board of Mental
Retardation & Developmental
Disabilities is seeking licensed
therapists to provide services to
persons having mental retardation
or developmental disabilities.
Send resume to: Al D'El-
torre, Erie County Board
MR/DD 4405 Galloway Rd. San-
dusky, Ohio 44870.**PETKUS**

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Kai maskoliai atnešė Lietuvai vergiją

(4)

BIRŽELIO 17-TOJI

Pirmadienis. Visas prokuratūros personalas susirinko įstaigon. Susirinko daugiausia nedarbui, bet sužinoti kas vyksta ir kas bus ateityje? Neatvyko tik prok. pad. Pakarklis.

Prokuroras Krikščiūnas prašė visus, jo žinioj esančius, tarnautojus atlikti skirtingus darbus. Jis dar neturi jokių žinių apie naujos vyriausybės sudarymą ir nieko negali pasakyti apie būsimus pakeitimus.

Prokuroro pad. Paltanavičiaus žmona dirbo užsieninių reikalų ministerijoje ir, rodos, tenai ėjo sekretorės pareigas. Bet ir Paltanavičius negalėjo nieko konkrečiau pasakyti.

9 val. ryto pasikėliau į antrą aukštą, t. y. Apygardos Teisman dalyvauti tvarkomajame posėdyje. Raštinėj pamačiau džiugaujančias raštvedes — Kaselienę, Blochaite ir teismo kandidatą — Salanskį. Klausiu kas atsitiko? Kaselienė man atsakė klausimu, ar aš nematau, kad jau baigėsi "nacionalistų ir fašistų" viešpatavimas, ateina galas Hitleriui ir jo pataikūnams. Perspėjau, kad reikia būti atsargesnei, nes už tokius pareiškimus gali būti apskusta, kaip veikiantį prieš Molotovo ir Ribbentropo pasirašytos sutarties nuostatus.

Tvarkomajame posėdyje teisėjai Vazbys ir Kavaliūnas pareiškė, kad jie tiki, jog ateina visiems sunkesni laikai, kad karui pasibaigus bus ir įvyks nelauktų pasikeitimų.

Apie 12 val. man paskambino svarbesniu bylų tardytojas Savelijus Zimanas (brolis garsaus Genriko Zimano), jis pirmiausia pavarėjo "draugas Domeika" ir man pasakė, jog yra sudaryta Paleckio vadovaujama vyriausybė, į kurią, kaip Teisingumo ministeris, yra paskirtas Povilas Pakarklis. Čia turiu pastebėti, kad Zimano, kaip tardytojo atliekamą darbą prižiūrėjau aš ir su juo taip pat buvau geruose santykiuose. Kokiai valandai praslinkus, skambina Pakarklis. Jis taip pat pakartojo, jog jau sudaryta vyriausybė ir jis yra Teisingumo ministeriu. Pakarklis pasakė, kad aš turėsiu paleisti iš Kauno kalėjimo — politinius kalinius. Aš jam atsakiau, jog jis puikiai žino, kad prokuroras neturi jokios teisės paleisti asmenį, kuris teismo sprendimu atlieka bausmę. Tada Pakarklis man aiškino, jog vyriausybė gali suteikti man tokią galią ir teises. Aš jam aiškinau, kad kaip jam pačiam žino-

ma vienodu įstatymo straipsniu asmenys yra nubausti už veiklą bolševikų, lenkų ir vokiečių naudai, į tą grupę reikia įtraukti Suvalkijos riaušininčius ir net kareivius, kurie pabėgo iš kariuomenės ir gyveno Vilniaus krašte, kad tai bus ilgas ir sunkus darbas.

Pakarklis nutraukė mano aiškinimą ir pasakė, kad čia yra skubus ir terminuotas laikas, kokią išeiti aš galiu pasiūlyti? Atsakiau, jog geriausia ir lengviausia paleisti malonės aktu, tada negalės būti jokio nesusi-
pratimo. Po šio Pakarklis pasakė, kad viskas man bus vėliau pranešta.

BIRŽELIO 18-TOJI

Radijas ir spauda paskelbė "paskirtos" vyriausybės sudėtį. Visų mintyse tebebuvo neišrištas klausimas — ką mano Tarybų Sąjunga, ar ji nori "praryti" Pabaltijo valstybes, o gal, kaip Mongolijai, suteiks tam tikras nepriklausomumo formas? Tokiai vilčiai pagrindą davė Krėvės-Mickevičiaus, Galvanausko, gen. Vitkausko ir Pakarklio buvimas toje vyriausybėje. Ar jiems bus leista reikšti savo nuomones? Čia prok. pad. Kubilius pareiškė, jog tik tie, kurie napažįsta rusų ir bolševikų gali "svajoti" apie kokias nors nepriklausomybės formas; rusai to neleis ir privers visus daryti taip, kaip jie įsako.

Apie 10-11 val. man paskambino Vilkijos policijos nuovados viršininkas ir pranešė, kad į vakarus žygiuoja bolševikų kariuomenės daliniai. Iš vieno tokio dalinio pasitraukė kareivis ir šalia kelio nusišovė. Klausė, ką reikia daryti su lavonu? Pasakiau, kad užklausiui ministerijos, aš ar ministerija duos reikalingą atsakymą. Tuoju pat paskambinau Pakarkliui ir užklausiui ką daryti? Pakarklis sakė, jog susirūš su Pozdniakovu ir tiesioginiai atsakys Vilkijos policijai. Be to, Pakarklis man pasakė, kad jis buvo kalėjime ir pats paleido komunistų partijos sekretorių Sniečkus. Visi kiti politiniai kaliniai turės būti paleidžiami 5 val. po pietų, o prieš tai aš turiu nuvykti ir būti kalėjime. Visi paleidimai daromi pagal malonės aktus. Pasakiau, kad skirtu laiku nuvyksiu į kalėjimą. Po kiek laiko Vilkijos policija pranešė, kad iš Kauno atvykę raudonarmiečiai paėmė ir išsivežė nusižudžiusio kareivio lavoną.

Kelioms savaitėms praslinkus, milicija pranešė, kad Aleksote šunys atkasė, tenai užkastą žmogaus lavoną. Lavonas buvo įdėtas

į druskinį maišą. Buvo pavesta V Apylinkės tardytojui Liepinaičiui aiškinti tą įvykį. Pastarajam pavyko nustatyti, kad iškastas lavonas yra to paties rusų kareivio, kuris prie Vilkijos nusišovė.

Karinė bolševikų vadovybė Kaune vėl atsiėmė tą lavoną, bet neteko girdėti kur jį padėjo?

Po telefoninio pasikalbėjimo su Pakarkliu, užėjau į prokuroro, Krikščiūno kabinetą. Čia Krikščiūnas, pad. Bulota, Paltanavičius ir Kubilius, man nurodė, kaip bolševikai atlieka "politinių kalinių" paleidimo procedūras ir kokių išsišokimų aš galiu sulaukti. Aš buvau prašomas, jei bus galima, kalbėti, kad į paleidžiamųjų skaičių būtų įtraukti ir Suvalkijos riaušinininkai.

Apie 20 min. prieš nustatyta laiką (t. y. 4:40 v. p. p.) iš Laisvės Alėjos pasukau į Mickevičiaus gatvę, eiti į kalėjimą. Pastebėjau, jog Mickevičiaus gatvė yra didesnis žmonių judėjimas. Netoli kalėjimo būriavosi didoki žmonių (jų skaičių buvo moterų ir vaikų) būriai. Man paaiškino, kad čia laukia politinių kalinių artimieji, o taip pat ir "darbininkų" partijos atstovai.

Paskambinau ir kalėjimo sargybinis atidarė dureles, pro kurias įėjau į kalėjimo kiemą. Viduryj kiemo buvo pastatytas stalas ant kurio gulėjo sukrautos kalinių bylos. Prie stalo jau laukė kalėjimo viršininkas Šalkauskas, keli valdininkai ir komunistų partijos sekretorius Sniečkus. Pastarąjį aš pirmą kartą pamačiau ir kalbėjau.

Kieme buvo ir tie kaliniai, kuriuos aš turėjau paleisti.

Nieko nelaukdamas ėmiau nuo stalo bylas, pašaukdavau kalinį ir patikrinęs jo asmenybę, sakydavau, kad Liaudies Vyriausybės Prezidento Paleckio ir Teisingumo Ministerio Pakarklio pasirašytu aktu jam dovanojama likusi bausmė ir nuo šio momento jis yra laisvas. Po to paspausdavau jam ranką ir palinkėdavau viso geriausio. Tuoju pat, pro sargybinio duris, išleisdavau į Mickevičiaus gatvę; o iš tenai girdėjosi triukšmingi jų sutikimai. Viskas ėjo tvarkingai iki buvo pašauktas Didžiulis-Grosmanas, žydų tautybės. Į mano linkėjimus pastarasis atsakė, kad dabar į kalėjimą bus kišami lietuviai nacionalistai ir fašistai, pareikalavo, kad tuoju pat čia įvyktų partijos susirinkimas, kur tuo reikalu su-

interesuoti galėtų pasisakyti. Aš jam atsakiau, jog pagal veikiančius įstatymus jokie politiniai susirinkimai kalėjimo ribose nėra leidžiami, kad tokiems prasidėjus, turėsiu nutraukti paleidimo procedūrą ir kad dėl užtęsto kalinių paleidimo, atsakomybė bus jam.

Prie stalo stovįs Sniečkus — linkerėjo galvą, o po to, Didžiulis, nieko nebesakydamas ir nepaduodamas man rankos, nuėjo prie sargybinio durelių ir buvo išleistas, o Mickevičiaus gatvėje pasigirdo garsus "ura" ir kitokie balsai.

Noriu pastebėti, kad į paleidžiamųjų skaičių įėjo tik tie asmenys, kurie už komunistinį veikimą buvo su laikyti, bylos tebebuvo tardymo stadijose ir asmenys, kurie nuteisti ir atlikinėjo skirtas bausmes. Tiesa, keletas asmenų buvo paleista, kurie buvo nuteisti už kriminalinius veiksmus. Būdami kalėjime jie susidraugavo su vienu ar kitu komunistu ir jiems prašant ar reikalaujant — buvo įtraukti į paleidžiamųjų skaičių. Čia, dar kartą, noriu pasakyti, kad kiekvienam paleidžiamam asmeniui buvo surašytas malonės aktas, kur sakoma, jog jam dovanojama likusioji ar gresiamoji bausmė. Kiekvienas aktas buvo pasirašytas Paleckio ir Pakarklio. Malonės aktai buvo surašyti pagal patiektus sąrašus.

Kas darė tuos sąrašus? Kalėjimo ir teisingumo ministerijos mano pažįstami tarnautojai, man pasakė, kad tai atliko komunistų partijos skirti asmenys, bet atrinktuosius turėjo dar patvirtinti atstovybės asmuo.

Nebuvo jokios galimybės ir vilties, kad į paleidžiamųjų sąrašą būtų įtrauktas nors vienas Suvalkijos riaušinininkas. Patsai Pakarklis, kaip prokuroro padėjėjas, dalyvavo prie to, kai buvo vykdoma mirties bausmė keturiems Suvalkijos riaušinininkams. Nekurie komunistai kartodavo, kad Suvalkijos riaušies organizavo vokiečių "gestapo".

Paleistieji kaliniai susirinko Darbo Rūmuose, kur jiems komunistų partija ruošė iškilmingą priėmimą-sitikimą.

Iš kalėjimo parvykau į savo namus. Buvau fiziškai ir morališkai labai nuvaręs.

10 val. vakaro atsisukau išklaudyti Stockholmo radijo duodamas naujienas. Sakytas radijo pasakė, kad TASS, iš Maskvos, praneša, jog šiandien Lietuvos Liaudies vyriausybė, Kaune, paleido visus politinius kalinius.

Man nekilo jokia abejonė, kad visa paleidimo procedūra buvo Maskvos padiktauta; kad paleidžiamųjų atrinkimas smulkiai buvo tikrinamas, nes Maskva labai bijojo, kad nebūtų paleistas bent vienas Trockio pasekėjas.

O kas bus rytoj? Prokuroras Krikščiūnas, labai pesimistiškai žiūrėdamas į ateitį, prašė mane, Paltanavičių ir Bulotą, gal būt ir kitus, kad ateityje darytumėm visas galimas pastangas padėti tiems tautiečiams, kurie patenka į okupantų naikavimo rankas.

NEFAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. kraituvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Aleksio Rannito M. K. Čiurlionis

Stasys Santvaras

Mikalojaus Konstantinio Čiurlionio legenda dar nėra baigta. Ir rūpesčiai, kad toji legenda pasaulyje taptų apčiuopiama tikrove, taip pat dar neišsemti. Rūpinamės patys, apie M. K. Čiurlionį jau prabilo ir ne vienas žymus prašalaitis. Šiuo metu mūsų didžiojo tapytojo bibliografijos turbūt jau yra 5,000 atskirų pasisakymų (1970 m. buvo 4,000), tik deja, jų daugumą sudaro trumpi, daugiausia entuziastingi atsiliepimai, o monografijų ir studijų, bandančių įspėti Čiurlionio mįslę, dar vis mažoka. Vakaruose mūsų dailininkas dar vis tebėra kaž kuriam pasaulio pakrašty gir-dėta pasaka.

Velionis estų poetas Aleksis Rannit beveik 50 metų rašė straipsnius ir stilingus essay apie M. K. Čiurlionio kūrybą, tuo požiūriu Vakarų pasauly jis buvo mūsų ambasadorius gerąja to žodžio prasme. Ypačiai svarbu tai, Al. Rannito darbai apie Čiurlionį buvo išspausdinti aukšto lygmens dailės meno leidiniuose Vak. Europoj ir Amerikoje, jo nuomonės pritildė skeptikų ir priešų balsus, jo nuomonėm nūdien jau remiasi nemenkas kiekis dailės meno žurnalų, leksikonų ir enciklopedijų. Minėta M. K. Čiurlionio bibliografija, išleista 1970 m. Vilniuje, mini 38 Al. Rannito straipsnius, o tai jau yra stambus Čiurlioniano turtas.

Deja, kaip atrodo, daug kas Al. Rannito, to mūsų kultūrinio ambasadoriaus, dar vis nepažįstam, net nežinom, kad visi jo raštai apie M. K. Čiurlionį buvo ir yra idealisto darbai, jokių lobių jau nesukrovę. Tuos darbus kūrė pagarba, tikėjimas ir meilė, skiriama M. K. Čiurlionio kūrybos genijui Tuo požiūriu Al. Rannitas yra unikali asmenybė lietuvių kultūros istorijoje.

Štai, kiek čia rašantis turi žinių, Novoe Russkoe Slovo, rusų dienraštis, leidžiamas New Yorke, kai š. m. sausio 5 d. staiga ir netikėtai Al. Rannitas mirė, paskelbė net tris velioniui skirtus rašinius (nežinau,

ar jam dedikuotas nekrologas buvo išspausdintas kuriame nors Amerikos laikrašty ar žurnale, nes mūsų bičiulis ir to nusipelnė). Paskutinį straipsnį minimame rusų dienrašty, paskelbtą gegužės 4 d., parašė žinomas rašytojas Borisas Filippovas. Jis, va, kaip gražiai Al. Rannitą apibūdino: "Amžinas keleivis, niekada iki galo nepasisotinęs pasaulio grožiu ir įvairumu, Rannitas daug kur keliavo (daugiausia atstovaudamas Pabaltijo tautų kultūrą, St. S.), gal tik Australijoje nebuvo... Klasikas, netgi klasicistas savo eilėraščiuose, Aleksis buvo karštas abstrakcinio meno šalininkas... Bet Rannitas mylėjo — ir karštai mylėjo — visų krypčių meno kūrybą, jeigu tik ji buvo tikra kūryba."

Kaip regim, B. Filippovas davė gan taikliai nupieštą Al. Rannito paveikslą. Kad tas paveikslas būtų ryškesnis, čia reikia pridurti dar nors porą mūsų bičiulio biografijos faktų. Estijoje baigęs Taikomosios dailės institutą, Al. Rannitas nuo jaunų dienų domėjosi ne tik poezija, bet ir dailės menu (apie M. K. Čiurlionį savo tėvynėje, jei neklystu, pirmą rašinį jis paskelbė 1935 m.). Į gilesnes dailės meno studijas Al. Rannitą įtraukė dail. Vyt. K. Jonynas, pakviesdamas jį dėstyti meno istoriją Meno ir dailės amatų mokyklon, kuri keletą metų gyvavo Freiburge in Br., Vokietijoje, pasaulin išleisdama būrį talentingų lietuvių dailininkų. Dirbdamas toje mokykloje, A. Rannitas ir pradėjo minėtą ambasadorystę, rašydamas straipsnius ir su jais verždamasis pirmą į vokiečių, o paskui ir į kitų Vak. Europos tautų kultūrinę spaudą. Žinom, toje spaudoje jis paskelbė ne vieną labai kruopščiai ir dalykiškai parašytą essay ne tik apie M. K. Čiurlionį, bet ir apie kitus mūsų kultūros vyrus.

Galime teigti ir tikėti, kad M. K. Čiurlionis Al. Rannitui buvo tie vandenys, kurių gelmėn ne vienu atveju jis bandė pažvelgti. Ir pažvelgė, ir daugelį žmonių įtikino, kad lietuvių dailininkas Čiurlionis yra toks kūrėjas, "kurio originalumas mus verčia kapitu-liuoti"... kad "— ką Rytų ar Vakarų kritikai rašo ar dar rašys, tiesos apie Čiurlionio meną niekad nebus

galima palenkti konformizmo naudai".

Ir paskutinis Al. Rannito darbas, kurį spaudai jis rengė su atsidėjimu ir įgimtu kruopštumu, kurio pasirodymo jis ilgėlesnį laiką laukė ir nebesulaukė, 1984 m. pasirodė tokiu vardu: "Mikalojus Konstantinas Čiurlionis Lithuanian Visionary Painter". Tai pirmas stambesnis veikalas apie Čiurlionį ir jo kūrybą anglų kalba, o drauge mūsų tikėjimai ir viltys, kad pagaliau gal ir anglosaksų pasauly atsiras žmonių, kurie susidomės tuo itin savaimingu lietuvių tautos sūnumi bei jo kūryba.

Viename to leidinio straipsny (64 psl.) Al. Rannitas mūsų tapytoją taip skaitytojams pristato: "Čiurlionis visų pirma dirbo tempera, buvo neturtin-gas, geresnių dažų nepajėgė nusipirkti, naudojo tik pigias medžiagas. Tragiška pasekmė jau dabar regima: praėjus septyniadešimčiai metų nuo to laiko, kai tie darbai buvo sukurti, Čiurlionio tapyba jau prarado beveik pusę savo subtilaus spalvingumo. Iškabinti Čiurlionio meno galerijoje Kaune, Lietuvoje, tie kūriniai be atvangos blanksta, iš lėto miršta, nesulaukdami susidomėjimo plačiame pasauly. Romain Rolland'as, didis Čiurlionio gerbėjas, 1939 m. rengėsi atvykti ir į Lietuvą ir parašyti apie jį atskirą veikalą. Tai šiam dailininkui būtų suteikę platesnę audienciją, bet šį sumanymą sugriovė karas, dabar ima baimė, kad Čiurlionis meno istorijos parašė-tėse gali išlikti tik kaip legenda."

Aišku, jeigu nebūtų trukdymų ir slopinimų, taip neatsitiktų, M. K. Čiurlionio darbų šviesa suspindėtų ir Vakaruose, jeigu jie nors retkarčiais galėtų iš Kauno pajudėti.

Gerau atsimeinu, 1975 m., kai minėjome M. K. Čiurlionio gimimo šimtmetį, stambus kiekis jo darbų nukeliavo į Maskvą, ten Tretjakovskio galerijoje buvo surengta Čiurlionio tapybos paroda. Vilniaus spaudo tuomet džiaugėsi, kad parodą lanko tūkstančiai žmonių, kad ja žavisi senimas ir jaunimas. Tuo metu Maskvoj viešėjo New Yorko Metropolitan muziejaus direktorius (atleiskite, nebeprisimeinu jo pavardės), jis irgi M. K. Čiurlionio kūrinių parodą aplankė, mūsų dailininko darbais labai su-

Aleksis Rannit prie jo suruoštos prieš keliolika metų M. K. Čiurlionio parodos eksponatų New Yorko Centrinėje bibliotekoje, kurią aplankė tūkstančiai žmonių.

sidomėjo ir, kaip tada buvo rašoma, pradėjo su valdžiom tartis, kad Čiurlionio darbai turi būti žinomi ir Amerikoje, kad jo parodą galėtų surengti Metropolitan muziejus, N. Y. Kaip regim, praėjo dešimt metų, per tą gan ilgą laiką M. K. Čiurlionio darbai Amerikos krantų nepasiekė. Atseit, "valdžia geriau žino", ką tokiais atvejais reikia daryti!..

Al. Rannitas savo paskutinėje knygoje visų pirma M. K. Čiurlionio darbams ieško vietos naujojo meno istorijoje. Nerasdamas jo kūryboje žymesnių įtakų ir skolinių, o tik savaimingumą, autorius, pasiremdamas datomis, įtikinamai įrodo, kad Čiurlionis, nors pats sąmoningai to nesiekė, yra abstrakcinės dailės ir siurrealizmo srovių pradinininkas. Tokius atradimus Al. Rannitas skelbia su dideliu atsargumu ir rimtimi, nepasikliaudamas tik savo paties sprendimu, o kiekvienu atveju pasiremdamas dailės meno žinovų nuomonėmis (kaip leidinio motto eina N. Berdiajevo, H. Focillono, R. Rollando, B. Berensono ir J. Lipchitzo pasisakymai). Turėdamas tokį galingą "užnugarį", Al. Rannitas galėjo ir taip tarti: "Būdamas taurus lietuvis ir naujovinė, Čiurlionis tuo pat metu buvo tarptautinis, kartais gal ir universalus, teikęs įkvėpimo tokiems plačiai žinomiems rašytojams, kaip Vlačeslavas, Ivanovas, Vladimir Weidle, Maksimas Gorkis, Henry Focillon, Romain Rolland ir J. P. Sartre".

Ką ir besakyt, Velionis

mūsų tautos draugas mokėjo tuos darbus dirbti, savo laiko sąvokom žaisti! Štai, ir čia minima leidinį rengdamas spaudai, Al. Rannitas tarėsi su Henry Lyman, Lowry Nelson, Jr., Meyer Shapiro (žinomi vardai Amerikos kultūriniame gyvenime) ir Valerija Čiurlionytė-Karūžienė, lyg pats nebūtų pajėgęs prideramų išvadų padaryti. Ir tai nebuvo Al. Rannito kuklumas, o tik tokia jo darbo tvarka — paruošti tokią studiją ar essay, kuri savo esme dalyką išmanančio žmogaus sąmonėje nekeltų jokių įtarimų ir abejonių. Žinoma, kas Al. Rannito erudicijos ir jo darbo metodų nepajėgia aprėpti, tam jo darbai gali būti "labai sunkiai suprantami".

Dabar nors viena kita pastraipa apie Al. Rannito knygos architektūrą. Štai jos sienos, langai, durys ir atramos: Preliminarinės pastabos, jau minėti žymiųjų vyrų pasisakymai apie Čiurlionį, Turinys, Elémire Zolla mintys (tikrasis knygos motto), Įvadas, Lyginamasis kalendariumas, keturi Al. Rannito essay: Filosofinio pagrindo paieškos, Laikas Čiurlionio kūryboje, Čiurlionis ir simbolizmas, Prisilietimai prie moderniojo meno srovių, Reproduk-cijos, Reprodukcių sąrašas, Bibliografija (jos trys puslapiai). Nors trumpom pastraipom nebus lengva apibūdinti, vis tiek mėgin-sim pažvelgti į kiekvieną knygos skyrių atskirai.

Preliminarinėse pastabose Al. Rannitas glaustom mintim paaiškina, kaip gi-

(Nukelta į 6 psl.)

Aleksis Rannit: Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, Lithuanian Visionary Painter, 1984 by Lithuanian Library Press, Inc.; Printed in the USA; kaina — 25 dol.

M. K. Čiurlionis

(Atkelta iš 5 psl.)

mė leidinys anglų kalba apie dail. M. K. Čiurlionį, skiriamas angliškai kalban-tiem žmonėms. Savaiše su-prantama, toks leidinys ir savo sandara, ir dalyko dė-s-tymu, ir stilistika turi skai-tytoją patraukti ir sudo-minti, o neatstumti. Al. Rannito esėistika savo iš-dailintu stilium, įtaigiu ir pagrįstu dalyko dėstymu — yra neabejotini aukšto kū-rybinio lygmens darbai. Turėkim vilties, kad tie ve-lionio palikimo žodžiai pa-sieks anglosaksų ausis, o gal ir vieną kitą širdį.

Veikalo įvade Al. Ranni-tas, pasikvietęs į talką prancūzų meno istoriką ir kritiką Henri Focillon'ą, ku-ris jau 1935 m. buvo susi-domėjęs lietuvių "Maudies menu, ypačiai mūsų dievdir-bių kryžiais, apdairiai ir iš-mintingai parinkta medžia-ga supažindina skaitytoją su Lietuva, jos istorija ir kultūra, kad M. K. Čiurlio-nis jo veikale nebūtų tobu-lai vienišas ir nuogas. "Ne-paisant pasikeitimų, — sa-ko Al. Rannitas, — kuriuos svetimieji įrėžė į Lietuvos tautinį tapatumą, būdingi metafiziniai lietuvių liau-dies meno tonai siekia net ir naujųjų laikų lietuvių dailės meno kūrybą" (14 psl.).

Al. Rannito Lyginamasis kalendariumas — savotiška naujovė mūsų kultūros istorijoje. Reikėjo perversti nemažą kiekį knygų, suran-kioti žmones, jų gimimo ir mirimo datas, reikėjo su-gaišti nemažą laiką, kad tokį "dokumentą" paruoš-tum. Al. Rannitas tą pada-rė. Ir štai mes dabar, tą jo sudarytą kalendariumą pa-skaite, tarsi pamatom lai-ką, kuriame M. K. Čiurlio-nis gyveno, pajuntam van-denų sroves, kurios mažes-niu ar stipresniu galingumu mūsų dailės meno kūrėją blaškė, susitinkam su ano laikotarpio žmonėmis, kurių darbai galėjo rasti atgarsio ir lietuvių dailininko sielose. Į tą kalendariumą (1875-1911 m.) įterpti M. K. Čiurlionio jieškojimai ir darbai. Kas nors truputį pa-žino poetą Al. Rannitą — šio pobūdžio jo pastango-mis nesistebės, nes jis visą amžių buvo didžiai darbš-tus, sąžiningas, visada jau-tė atsakomybę už tariamą žodį. Ūkanos akyse gali vai-dentis tam, kuris Rannito nepažino ir jo pastangų ne-pajėgė suprasti.

(Bus daugiau)

Miss Venezuelos titulą laimėjusi lietuvių kilmės Silvija.

Laiškas iš Venezuelos

Miss Venezuela lietuvių kilmės

Juratė Statkutė de Rosales

Smagu yra pranešti, kad mergaitė, kurią prieš savaitę iš 35-kias vietas atstovavusių gražuolių išrinko Miss Venezuelos titului, yra Stepulio-nių, gyvenančių Hot Springs, anūkė Silvija.

Jos akinantis grožis iš pat pirmų konkursui ruošimosi die-nų ją pastatė į 'spaudos favoritės' rolę. Rinkimų dieną jau beveik niekas neabejojo, kad Silvijai atiteks pirmoji ar ant-roji vieta. Žinojome, kad pir-moji vadinsis Miss Venezuela ir važiuos į Miss Universe kon-kursą, o antroje vietoje likusi keliaus į Miss World varžybas Anglijoje. Išpuolė Silvijai pir-ma vieta. Ji buvo karūnuota Miss Venezuela ir bus Vene-zuelos atstovė Miami mieste, Miss Universe varžybose, kur paprastai Venezuelos kandi-datės turi gana daug galimybių laimėti, ar bent išeiti į fi-nalistas. Per paskutinius pen-kis metus, Venezuela turėjo dvi Miss Universe, Dvi Miss World ir 4 Miss South Ameri-ca. Pelnytai - visos kandida-tės buvo stebinančiai gražios.

Silvijos tėvelis, venezuelietis advokatas, lietuvių tarpe labai mėgiamas ir gerbiamas žmogus. Lietuviams Miguel Angel Martines, Silvijos teve-lis, taip ir liko atmintyje kaip tas tėvas, kuris du kart į savai-

tę po pietų, palikęs darbą, vež-davo savo vaikus į lietuvių kal-bos pamokas ir kantriai prie mašinos laukdavo, kol pamo-ka pasibaigs. Niekada pamo-ka nepraleisdavo. Kiek Lie-tuvoje gimusių vyrų paaugotų pelningos advokato praktikos valandas tam, kad vaikus vež-ti į lietuvišką mokyklą?

Nežiūrint visų tėvelio ir ma-mytės pastangų, Silvija su lie-tuvių kalba taip ir nesusitaikė - o pastangų buvo, ir daug ... Už tat bent jau dažnai ją ir brolius matome didžiosiose lie-tuvių šventėse. Matėme mes, kaip Silvija augo, ištyso, atro-dė tokia aukšta, kad nė galo jos nematyti, reikia galvą už-versti, norint į ją prabilti. Pas-kui ji mums berods kaskart gražesnė išrodė. Tas jos aukš-tumas, kaip dabar paaiškėjo, buvo tai, kas ją išnešė grožio varžybose į pirmą vietą, nes rinkėjai žino, kad tarptautinė-se varžybose aukštesnės mer-gaitės daugiau galimybių turi.

Gal dar įdomiau mums bu-vo, kai rinkimų dieną Silvijos mama, Angelė Stepulionytė de Martinez, buvo išrinkta varžovių motinų karaliene. Tas tai jau visiems buvo neti-kėta, turbūt ir pačiai Angelei buvo staigmena.

Jau prieš rinkimus kai kurie laikraščiai minėjo, kad Silvija

turi lietuviško kraujo iš moti-nos pusės, nors tikrumoje ji at-stovavo savo tėvo gimtąją di-džiųjų Venezuelos lygumų valstija. Kai Silvija buvo iš-rinkta, sekančią dieną visuose didžiuosiuose dienraščiuose pa-sirodė jos nuotraukos su tėvais ir užrašų, kad motina yra lie-tuvė.

Buvo ir juoko. Viena la-bai plataus tiražo žurnale, ži-nomas juokdarys parašė: 'Kas atsitinka, kai yra 50% Vene-zuelos ir 50% Lietuvos? Atsi-tinka, kad išauga Miss Vene-zuela, kuri yra per aukšta, per kieto veido ir dar ko gero paskui pasirodys, kad ji yra popiežiaus giminaitė, nes juk tas irgi kažką tokio turi iš mo-tinos pusės! Atleisk man, Fu-rate (rašė toliau piktas žurna-listas, pravardžiuodamas ma-no vardą - o aš nė nežinojau, kad esu tokia garsi Silvijos gy-nybos darbel), bet tu mane pažįsti ...'

Savaiše aišku, aš neatlei-dau, ir tuojau, paskaičiusi, puolau barti nenuoramą

Dvidešimt tretysis Dirvos NOVELĖS KONKURSAS

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

Tema. Autoriams suteikiama neribojama teisė nove-lės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis. Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. ma-šinėlė rašytų, su dvigubu tarpu.

Laikas. Paskutinė rankraščiui įteikti data 1985 m. birželio 15 d.

Adresas rankraščiams siųsti. Dirva, Novelės konkur-sas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

Paruošimas. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėlė ir pa-sirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis už-rašomas ant pridedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir tele-fono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelai-mėjus.

Sąlygos. Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato Simo Kašelio 600 dolerių premija, Dirva turi teisę premijuotą novelę be papildomo atlygini-mo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių rinkinyje.

Nepremijuoti rankraščiai. Grąžinami tik autoriams prašant.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuo-tina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė ne-premijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

žurnalistą. Jis man žegnoda-masis prisaikinėjo, kad iš to tik gero bus, nes popiežius, nuo to laiko kai Venezuelą lan-kė, visų krašte yra labai myli-mas. Ir atžymėjimas - kad dar ko gero pasirodys, jog Sil-vija panašios kilmės - nors ir juokais darytas, tik pagerins Silvijos ir taip populiarią 'image'. Gal ir taip, bet vis tiek pykau.

Mūsų Silvija laimėjo liuks-sinę mašiną, metų kontraktą televizijoje su ispūdinga alga (kuri jai turbūt tik ant repre-zentacijos išeis ...) ir daugybe visokiausių dovanų iš įvairių firmų, iskaitant net kažkokį draudimą už milijoną bolivarų, tam, kad pagarsinti drau-dimo firmą.

Per netrukus švęstą motinos dieną, populiariausioje televi-zijos programoje buvo apklau-sinėta Angelė, kaip visų moti-nų atstovė, dargi išrinkta 'mo-tinų karaliene'. Ir nors ji į Venezuelą atvyko jau ūgtelė-jusi (Angelė gimė Plungėje), bet jos ispanų kalba yra labai švari ir graži. Malonu buvo klausytis jos atsakymų. Šį kar-tą nepažymėjo, kad ji yra lie-tuvė, ko ir nereikėjo, nes tą jau visi žino iš laikraščių, o pasikalbėjimas lietė kitus, mergaitės augimo ir auklėji-mo klausimus.

Jaunutei, 22 metų Silvijai trūksta tik dviejų metų, kad užbaigti teisių fakultetą ir sekti tėvo pėdomis gana sun-kioje profesijoje. Dabar teks palaukti metų laiko, iki pra-eis jos 'karaliavimo' laikas. Per tą laiką ją daug kur vežios, daug kur turės pasirodyti ir metus laiko ją matysime daž-niausiai televizijoje, o ne lie-tuvių šventėse. Kai metai pra-eis, vėl jis į mūsų subuvimus ateis, kaip anksčiau. Lauksi-me.

Amber Gintaro Galerija

505 East 185 Street • Euclid, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

PAVEIKSLŲ ĮRĖMAVIMAS

Didelis pasirinkimas medžio išdirbinių,
gintaro, įvairių MENO darbų.

Atidaryta kiekvieną dieną 10:00-5:00 val. vak.

(Išskyrus pirmadienį).

PRINTING
OFF—SET PRESSMEN
OFF—SET CAMERAMEN
OFF—SET STRIPPER

with 4 color experience helpful but not necessary immediate opening with growing North Central Ohio printing firm. Reply to D&S Advertis-ing. Mr. Nick Patrick, 140 Park Ave. East, P. O. Box 876, Mansfield, Ohio 44903. (23-29)

IŠTESĖKIME DIDELĮ ĮSIPAREIGOJIMĄ

Jurgis Janušaitis

PLB seimas Toronte, 1978 metais padarė labai svarbų sprendimą: įpareigojo PLB valdybą bet kuriame gerame JAV universitete įsteigti Lituanistikos katedrą. Tam nutarimui pritarė JAV ir Kanados LB kraštų valdybos, o Lietuvių Fondas pažadėjo ir paramą. Taigi kitos išeities nebuvo. Reikėjo Lituanistikos katedrą neatidėliojant įsteigti. Buvo daug rūpesčių. Ieškoma katedrai tinkamo universiteto, tinkamų sąlygų. Po didelių pastangų, tyrinėjimų pagaliau 1981 m. lapkričio 20 d. PLB pirmininkas Vytautas Kamantas ir sekretorius dr. Antanas Razma pasirašė sutartį su Illinois universitetu Chicagoje, įsteigiančią pirmąją laisvajame pasaulyje Lituanistikos katedrą su 750,000 dol. fondu, kurio palūkanos išlaikys profesorių, raštinę, katedros leidinius, paskaitas visuomenei, konferencijas ir kt.

Įsipareigojimai, kaip matome, dideli. Universitetas

įmoka 150,000 dol., o lietuviams tenka sudėti 600,000 dol. per penkeris metus.

Kada spaudoje nuskarde no žinia, kad Lituanistikos katedra įsteigta ir pirmieji įsipareigojimai įmokėti, šis reikalas visuomenės buvo įvairiškai sutiktas. Vieni buvo dideli entuziastai, Lituanistikos katedros reikmę labai vertiną, bet atsirado žmonių, kurie į šį reikalą pažiūrėjo skeptiškai tardami, ar verta tiek aukoti pinigų, ar turėsime studentų, kokie bus profesoriai, koks pagaliau ir tikslas, jeigu katedra tesinaudos vienas kitas studentas, siekias aukštojo mokslo laipsnio.

Nežiūrint nuotaukų bangavimo, išeivijos lietuviai, atrodo daugumoje, nuoširdžiai pritarė Lituanistikos katedros įsteigimui ir jau pirmaisiais metais suklajo reikiama sumą pirmajam įmokėjimui.

Įmokėjus 300,000 dol. katedra pradėjo oficialiai veikti. Turime jos profesorių — Bronių Vaškelį, atsirado ir pirmieji studentai.

Tai, žinoma, tik pirmieji katedros žingsniai, pirmieji didieji bandymai. Iš nuotaukų spėjama, kad lietuviškoji išeivija laisvajam pasaulyje katedrą stipriai remis ir paskutiniuosius įsipareigojimus ištesės. Kokie gi paskutiniai įsipareigojimai? Kaip katedros steigėjai teigia, dar reikia sutelkti 240,000 dol. ir tada visi įsipareigojimai bus užbaigti. Šią sumą norima surink-

ti dar šiais metais ir tam tikslui, sudarytas PLB Fondas, skelbia specialų katedros steigimui užbaigti vajų.

Kiekvienas aukotojas labai vertinamas.

Visi aukoję 50 ir daugiau dolerių gaus specialius pažymėjimus arba padėkos lapus.

Aukoję 500 ar daugiau bus pagerbti specialioje garbės lentoje įrašant asmenų vardus, pavardes ar organizacijas.

Tokia garbės lenta viena bus Illinois universitete Chicagoje, o antra PLB raštinėje.

Visos aukos nurašomos nuo pajamų mokesčio.

Taigi pradedame Lituanistikos katedros vajaus metus. Likusioji suma, imant visuomenės mastu, nėra jau taip didelė. Tokias sumas sumetame, ruošiant Tautinių šokių ar Dainų šventes. Tad ir katedros vajus neturėtų per daug ap sunkinti lietuviškosios visuomenės. Tik labai svarbu, kad kiekvienas lietuvis, nuoširdžiai pritariąs katedros įsteigimui, bent kad ir kukliausia auka į vajų atsilieptų.

Šia proga norėtusi prisiminti mūsų gausias organizacijas, kurios turi savo išduose nuo kelių iki kelių dešimt tūkstančių dol. Ar nebūtų prasminga tom organizacijom su stambesnėmis sumomis įsiamžinti katedros steigimo fonde. O vien Chicagoje, teko patirti, įvairiausių organizacijų priskaitome arti šimto.

Lituanistikos Katedra
The Endowed Chair
of Lithuanian Studies
University of Illinois
at Chicago

AUKOS LITUANISTIKOS KATEDRAI

Aukos gautos 1985 m. balandžio mėnesį:

\$500.00 Bronius ir Veronika Aušrotai — draugų dovana 50 m. vedybų sukakties proga, Juno Beach, FL; Marija Janonienė, Brockton, MA (viso \$1,000.00); Putinas ir Anilora Mašalaičiai, Wayne, PA (viso \$550.00); dr. Motiejus ir Aldona Rimai, Comfrey, MN; dr. Vytautas ir Mara Vygantai, Dallas, TX (viso \$1,250.00).

\$450.00 a.a. Stefos Smulkaitienės atminimui — Jonas Smulkaitis, Gulfport, FL (viso \$1,000.00).

\$300.00 Vincas Klova, Bell Gardens, CA (viso \$1,000.00); Lietuvių Labdaros Maironio Parko draugija, Worcester, MA (viso \$600.00).

\$100.00 — \$146.00 AUSTR. DOL. 8 Adelaidės Lietuvių Sąjunga (viso \$211.02); Petras ir Aldona Aušūrai, New Buffalo, MI; Irena Bulgarskaitė, Worcester, MA (viso \$200.00); Kazys ir Marija Česnai, Worcester, MA (viso \$250.00); Daumantas ir Vyga Dikiniai, Saudi Arabia; a.a. dr. Vlado Kvickio atminimui — Petras ir Bronė Ežerskiai, Cleveland, OH.

\$50.00 Juozas ir Edith Blažiai, Holliston, MA (viso \$100.00); Juozas Jakštas, Lakewood, OH (viso \$665.00); Kazys Jasėnas, Deltona, FL; Irena Naudžiūnaitė-Joerg, Tirol, Aust-

rija; Jonas ir Antanina Kutrai, Santa Monica, CA; Ona Matušaitienė, Worcester, MA; Felixas Pempė, Philadelphia, PA (viso \$100.00); Stasys ir Elzbieta Rudžiai, Worcester, MA (viso \$100.00); Jonas ir Bronė Tamašauskai, Worcester, MA.

\$20.00 Brazilijos LB Krašto valdyba, A. Petrakis, pirm.; Prancūzijos LB Krašto valdyba, kun. J. Petrošius, tarybos pirm.; Emilija Telkienė, Worcester, MA.

\$10.00 Vaclova Dėdinienė, Worcester, MA.

\$5.00 Dr. J. Pečiulionytė, Zurich, Sveicarija.

Aukų balandžio mėnesį surinko:

JAV LB Brockton apylinkė \$361.00 (viso \$954.00); JAV LB Vidurio Vakarų Illinois apygarda \$100.00; JAV LB Worcester apylinkė \$630.00 (viso \$2,025.00).

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame. Čekius prašome rašyti ir siųsti: Lituanistikos katedra arba Lithuanian World Community Foundation, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

Vytautas Kamantas
PLB Fondo pirmininkas

Nijolė Balzarienė
PLB Fondo reikalų vedėja

GRINDER HAND-CARBIDE

Looking for advancement? Willing to relocate to Wisconsin? We are looking for the right person to lead our carbide dept. Must be experienced in all areas of carbide grinding 90%. Of our work requires holding tolerances of .00005 or less, the remaining 10% is the 0.001-0.002 tolerance range. If you feel you can hold these types of tolerances & could train others, you might be the person we are looking for. Some supervisory experience helpful but is not required. Call collect 414-355-0207, Milwaukee Precision Corporation, 8236 W. Parkland Court, Milwaukee, Wisc. 53223. (23-25)

Emilija Čekienė

BIRŽELIO SEKMADIENIS

Novelė

Prano ir Julės Radikų gyvenvietė buvo toliau nuo gatvės, paskendusi gražiai prižiūrimo sodo žalumynuose. Tai nedidelis, bet skoningai įrengtas trijų kambarių namukas, kurį dar nesenai Pranas pats baigė statyti, o Julė laisvomis nuo darbo valandomis meniškai puošė, dekoravo vidų.

Namelis stovėjo miesto centre, bet jokio gatvės triukšmo nesigirdėdavo ir mažamečiui Algiukui nebuvo pavojaus žaisti lauke, nes tą jų kukli, bet jauki ir maloni gyvenvietė buvo apsupta didesnių pastatų erdvaus kiemo gale, kuris priklausė keliems namų savininkams ir kurį nuo gatvės dulkių ir triukšmo saugojo dideli medžiai ir krūmai.

Didžiausiam to kiemo name prie pat gatvės gyveno senyvo amžiaus inteligentiška našlė ponija Domkienė. Ji dažnai sėdėdavo patogioje kėdėje ir megdavo arba skaitydavo. Kiekvieną iš namų išeinantį ar grįžtantį kiemo gyventoją ji matydavo ir užkalbindavo. Pasakodavo paskutinius pasaulio įvykius, naujienas, mat šalia jos verandoje visą laiką veikė gražus ir didelis radijo aparatas. Kartais praeinant girdėdavosi kalbant svetimom kalbom. Kaimynai pasakojo, kad ji yra baigusi aukštąjį mokslą užsienyje ir buvusi turtinga, tik dabar gyvena

dukters ir žento išlaikoma. Vyras žuvęs pirmojo karo metu. Tai reto išsimokslinimo moteris, sakydavo kiemo vyrai.

Kiti keturi mūsų kiemo gyventojai buvo jaunesniosios kartos naujakuriai. Vieni išnuomavę, kiti savo įsigiję, bet visi gražiai sugyveno ir džiaugėsi gyvendami miesto centre, iš kur viskas lengvai ir greit pasiekama ir vaikams nereikia po gatvę bėgioti. Gale kiemo, visų penkių gyventojų sutarimu, buvo įruošta žaidimų aikštelė ir tuo patenkinti vaikai bei tėvai, nors kartais tekdavo ir pasibarti už vaikų išdaigas.

Radikai nebuvo vargšai nei turtuoliai. Pranas pradžios mokyklos vedėjas, o Julė mokytoja. Abu darbštūs ir pareigingi savo profesijose, o taip pat aktyvūs visuomeniniam bei organizaciniam gyvenime. Jie visada skubėdavo į posėdį ar į susirinkimą, bet ir ilgiausiai kalbėdavo su ponija Domkiene verandoje. Kartais mane net pavydas apimdavo, kad išmintingoji visa žinanti mūsų kiemo asmenybė su manim tik pasisveikina ir daugiau nei žodžio, o su Jule net valandas iškalba. Nejaugi aš tokia neišmanėlė? Juk nesu bemokslė, turiu gimnazijos diplomą, dirbu įstaigoje, o samdinė Alina tvarko namus ir prižiūri mūsų dvi dukreles. Alina jau keletą metų dirba pas mus. Ji patenkinta šei-

mininkais ir mes patenkinti jos šeiminingumu, kai tuo tarpu Alinos draugės dažnai nusiškusdavo darbdaviais: tai algos per maža moka, tai darbų per daug reikalauja.

Aš pati nesijaučiu išsilavinimu žemesnė už kitas mūsų kiemo moteris, nes visuomet man prisimindavo vieno klasės auklėtojo žodžiai: "Nepalikite savo diplomo ramiai lentynoje gulėti, neužsidarykite savo virtuvės ar linksmuose salonuose, atsiminkite, kad ir akmuo vietoje gulėdamas samanomis apželia. Atsiminkite, kad ir už jūsų namų sienų yra žmonių, yra gyvenimas pilnas ir tuščias. Pasirinkite pilnąjį dvasinį gyvenimą, lavinkitės ir toliau, stenkitės vis kilti aukščiau."

Ir aš nebuvo užsidariusi vien savo kieme. Mėgau stebėti gyvenimo sukuriuose besigrumiančius žmones su visomis jų geromis ypatybėmis, klaidomis ir ydomis. Stebėdama klystantiems buvau atlaidi, dėl nuomonių skirtumo nenusigrįždavau nuo draugų ir kaimynų. Mūsų kieme tarp gyventojų skirtumų netrūko, nors ekonominis gyvenimo standartas, išskyrus tą poniją Domkienę ir daktarę Matulienę, kitų buvo maždaug vienodas.

* * *

Buvo pavasario sekmadienis. Gaivinantis, malonus ir saulėtas oras traukė visus iš miesto į gamtą. Gatvės lyg išmirusios. Tik ligoniai ir senukai namuose likę. Vilioja ir mane gyvybę skelbiantis, energiją nešantis nors ir vėlyvas dar pavasaris, bet motinos pareigos neleidžia, nes trijų metų Danutė su temperatūra sirguliuoja.

(Bus daugiau)

KUO IŠEIVIJOS JAUNUOLIS GALI BŪTI LIETUVAI

NAUDINGAS?

KRISTINA PAREŠTYTĖ-NAKIENĖ

Venezueloje gyvenusio a. a. inž. Vlodo Venckaus var-
do vienkartinė premija jaunimui už geriausį rašinį, atsa-
kant į klausimą "Kuo išeivijos jaunuolis gali būti Lietu-
vai naudingas?", jury komisijos buvo pripažinta Kristinai
Pareštytei-Nakienei, Washington, D. C., anksčiau gyve-
nusiai Kanadoje.

Premija 400 dol. buvo įteikta Vasario 16 minėjime
Washington.

Čia spausdiname premijuotą rašinį.

Išeivijos lietuvių jauni-
mo veikla anksčiau buvo
pagrįsta ideologinėmis or-
ganizacijomis, t a u t i n i a i s
šokiais ir dainomis, lietuvių
kalbos ir papročių mokymu-
si. Vyresnieji pasakodavo
jaunuoliams-ėms, kad jie
vieną dieną turės perimti
Lietuvos laisvinimo darbą,
ir stengėsi juose įžiebtį mei-
lę savo tautai ir neapykan-
tą priešui. Tačiau protėvių
žemės ir jos priešų sąvoka
buvo labai miglota, neaiški
jaunųjų mintyse. Lituanis-
tinėje mokykloje jie girdė-
davo apie tolimą tėvų šalį,
apie pilis ir geležinį vilką;
knygose jie matydavo rū-
pintojėlius, senoviškas tro-
beles, skaisčias mergaites
su ilgomis kasomis. Tai bu-
vo bendra su kasdieniniais
pasauliniais įvykiais. Gy-
venamojo krašto televizija,
radijas ir spauda retai net
ir tepaminėdavo Lietuvos
vardą, o pačių lietuvių po-
litinės organizacijos jauni-
mui buvo bereikšmės. Jau-
nimas žinojo, kad šokti ir
dainuoti yra smagu, kad
mokytis lietuvių gramati-
kos yra kančia; o viskas ki-
ta buvo ar nesuprantama ar
neįdomu.

Per paskutinį dešimtme-
tį ši padėtis gerokai pasi-
keitė. Su Romo Kalantos su-
sideginimu, Simo Kudirkos
šuoliu į laisvę, pagrindžio
spaudos pasirodymu, Lie-
tuvos vardas staiga paskli-
do po pasaulio žinias. Sol-
ženicino bei kitų rytų Eu-
ropos disidentų kalbos ir
raštai, o taip pat ir lenko
popiežiaus išrinkimas, at-
skleidė laisviems Vakarų
kraštams t o t a l i t a r i z m o
vaizdą Sovietų Sąjungoje.
Išeivijos lietuvių jaunimas
susidūrė su gyvąja, moder-
niąja Lietuva, su jos žmo-
nių kova už žmogaus teises.
Tas realybės vaizdas pasi-
darė dar konkretesnis, kai
jaunimas pradėjo vis dides-
niais skaičiais pats lankytis
Lietuvoje, o taip pat ir kal-
bėtis su naujaisiais Lietu-
vos emigrantais ir disiden-
tais. Jaunesniųjų išeivijos
mokslininkų didesnis objek-
tyvumas padėjo jaunimui
žiūrėti į Lietuvą ne kaip į
miglotą pasakų karalystę,
bet kaip į dabartyje egzis-
tuojančią šalį, kuri su visu
pasauliu dalinasi dvidešim-
tojo amžiaus laimėjimais ir
vargais.

Susipažinęs su tikresniu
Lietuvos vaizdu, jaunimas
turi ir realistiškiau galvoti

apie savo naudą tėvynei.
Jei išeivijos lietuviams ne-
įmanoma apsiginklavusiems
žygiuoti prieš tėvynės oku-
pantą, tai jiems tiek pat
neįmanoma pakeisti Lietu-
vos padėties tautinių šokių
ir dainų mokėjimu. Liau-
dies menas ir prapročiai ži-
noma turi savo vietą, tačiau
jaunimas turi suprasti išei-
vijos reikšmę platesne pras-
me. Lietuva yra praradusi
laisvą balsą. Išeivijos lietu-
viai atstovauja tam laisvam
balsui. Taigi ant jų krenta
nepaprastai didelė atsako-
mybė savo tautai. Kuo stip-
resnis tas balsas, tuo dau-
giau jis gali paveikti pa-
saulio opinią ir išlaikyti
dvasinį, moralinį ramstį ar
užnugarį tiems, kurie ko-
voja už savo teises Lietu-
voje. To balso nutylėjimas
suduotų sunkų smūgį Lie-
tuvos žmonėms; tai būtų
lyg ir nugaros atsukimas į
jų viltis ir siekius.

Taigi išeivijos jaunuolis,
kuris nori būti naudingas
savo tėvynei, turi pirmiau-
sia rūpintis, kad išeivija
būtų stipri ir vieninga, ir
tada prisidėti prie tų prak-
tiškų darbų, kuriuos tokia
išeivija galėtų vykdyti. De-
ja, toks uždavinys darosi
vis sunkesnis. Nors išeivi-
jos jaunimas pradeda jaus-
ti stipresnį ryšį su dabar-
tine Lietuva, tuo pačiu lai-
ku rodosi visokie reiškiniai,
pastojantys kelią jam vie-
ningai veikti. Priauganti
karta jau žymiai silpniau
kalba ir rašo lietuviškai, vis
mažiau skaito lietuvių spau-
dos. Asimiliacija į gyvena-
mojo krašto kultūrą vis di-
dėja, jaunos lietuvių šeimos
visur išsisklaidė dėl ekono-
minių, profesinių priežas-
čių. Materializmas dažnai
pergali idealus; pasiaukoji-
mas yra pasidaręs nepopu-
liarus. Išeivijos jaunuolis
žinoma negali nugalėti tas
visas kliūtis, bet jis gali vis
dėlto mėginti įvairiais bū-
dais suvienyti jaunąją išei-
vijos kartą ir padaryti ją
daugiau sąmoninga.

Tam tikslui pasiekti jau-
nuolis turi būti informuo-
tas ir informuojas, t. y. jis
turi pats apsišviesti apie
Lietuvos ir lietuvių reika-
lus, o taip pat ir dalintis
tomis žiniomis, kuo plačiau
jas skleisti esavo bendra-
amžiams. Kuo geriau jau-
nimas supras istorinę, poli-
tinę Lietuvos padėtį, kuo
daugiau jis bus pasisėmęs
kietų faktų ir žinių, tuo

lengviau ir inteligentiškiau
jis galės iškelti Lietuvos
bylą savo krašto valdžiai,
įtaiguojančioms asmenims,
ir kt. Kadangi paprastam
žmogui neįmanoma viską
pačiam susekti, jaunimas
galį per suvažiavimus, su-
sirinkimus seminarus dalin-
tis savo žiniomis. Nemažai
išeivijos jaunuolių yra bai-
gę istorinius ar politinius
mokslus; kiti per bendruo-
meninę veiklą yra susidare
kontaktų ir pažinčių val-
džios įstaigose; kai kurie
jau pradeda domėtis ir skai-
tyti Lietuvos pagrindžio
spaudą; neretai pasitaiko
proga išgirsti naujųjų Lie-
tuvos emigrantų paskaitas.
Nors ne kiekvienas išeivijos
jaunuolis gali būti istorijos
ar politinių teisių žinovas,
tačiau jis gali bent tiek pa-
siinformuoti, kad turėtų
realistišką supratimą tų pa-
saulinių įvykių ir reiškinų,
kurie lemia Lietuvos padėtį.
Sugretinimas Lietuvos pa-
dėties su, pavyzdžiui, pa-
saulyje iškilusiu žmogaus
teisių klausimu gal būt ir
pritrauktų tuos lietuvius,
kurie yra atitolę nuo lietu-
vybės, o taip pat ir mišrių
šeimų narius. Lietuviybės
išlaikymas gali būti jiems
pristatytas ne kaip siauras,
neturintis nieko bendro su
gyvenamuoju kraštu reika-
las, bet kaip proga pasisa-
kyti už visai žmonijai bend-
rus laisvės ir taikos prin-
cipus. Kadangi lietuvių jau
ir taip nedaug yra, parama
kuo didesnio skaičiaus žmo-
nių būtų pageidautina. Tuo
pačiu jaunimas kaip tik tu-
rėtų daugiau rūpintis Pa-
saulio Lietuvių Jaunimo
Sąjungos praplėtimu ir jos
veikla. Sąjunga supažindi-
na jaunus žmones su ben-
drumenine veikla sujungia
juos su viso pasaulio lietu-
vių jaunimu, atskleidžia jų
bendrus rūpesčius ir pro-
blemas, sudaro jaunimui
sąlygas vieningai dirbti.

Nors reikalinga įtraukti
masę, tačiau be tinkamų
vadovų ta masė greitai iš-
irtų. Lietuvių jaunimas,
kuris jau yra užsiangaža-
vęs, turi pažvelgti į save,
suprasti kokie jo gabumai
ir palinkimai, ir naudoti
tuos gabumus išeivijos ge-
rovei. Tie, kurie neblogoi
moka lietuviškai, turėtų iš-
lavinti savo kalbą tiek, kad
galėtų aktyviai prisidėti
prie lietuvių spaudos, o taip
pat ir prie kalbos dėstymo
kitiems. Sunku būtų išeivi-
jai išsilaikyti, jei ji visai
nesusikalbėtų su Lietuvos
žmonėmis, su kitų kraštų
jaunimu, jei nebegalėtų pa-
skaityti lietuviškos knygos.
Tie kurie mėgsta dirbti su
vaikais turėtų pasisiūlyti
stovykloms, m o k y k l o m s .
Tie, kurie moka organizuo-

ti ar vadovauti, turėtų pa-
švęsti šiek tiek laiko visuo-
meniniam darbui. Žinoma
ne visas jaunimas gali bū-
ti lygiai aktyvus ir veik-
lus. Tačiau kiekvienas, ku-
ris nori išlaikyti stiprią, su-
sipratusią išeiviją, turi bū-
ti pasiruošęs pagal savo su-
gebėjimus atiduoti laiko ir
energijos. Praktiška veikla
yra neįmanoma be tam tik-
ro idealo, įsitikinimo, pasi-
aukojimo.

Atsižvelgęs į išeivijos
stovį ir rūpindamasis, kad
jos balsas liktų stiprus,
efektyvus, jaunuolis gali
kreipti dėmesį į geriausius
būdus tą balsą išnaudoti
pačios Lietuvos naudai.
Kaip buvo anksčiau minėta,
tie būdai turėtų būti realis-
tiški, pritaikyti šių dienų
tikrovei. Mokėdamas kra-
što kalbą geriau negu tėvai,
jaunimas gali sklandžiai iš-
dėstyti ir komentuoti lietu-
vių reikalus spaudoje, mo-
kytai pasikalbėti su kra-
što pareigūnais. Organizuo-
tas laiško rašymas, pavyz-
džiui, paprastai susilaukia
atgarsio jei būna pakanka-
mai rašančių. Antra vertus,
nereikėtų apsigauti, pasi-
kviečiant visokius pareigū-
nus į Vasario 16-tos ar ki-
tus minėjimus. Tokie politi-
kieriai ateina, pasako kelis
gražius žodelius, ir vėl išei-
na. Verčiau jaunimui kreip-
tis į atitinkamus valdžios
departamentus su kruops-
čiai paruoštais dokumen-
tais ir pagrįstais įrodymais
žmogaus teisių pažeidimo,
nesilaikymo Helsinkio su-
tarties, ir pan. Jaunimas
gali prisidėti prie jau egzis-
tuojančių tarptautinių, gy-
venamojo krašto ar lietu-
vių komitetų, kurie tais rei-
kalais rūpinasi. Jaunimas
taip pat gali prisidėti prie
Lietuvos pagrindžio spau-

dos vertimo ir platinimo sa-
vame krašte.

Kitas konkretus darbas,
kuriuo gali užsiimti bet
koks išeivijos jaunuolis, tai
yra Lietuvos kalinių šelpi-
mas. Tai būtų kartu ir mo-
ralinė ir materialinė para-
ma kovojantiems už politi-
nes ir religines teises. Pa-
siruošęs atlikti visus šiuos
praktiškus darbus, jauni-
mas neturėtų užmiršti ir
kitų pavergtų tautų atsto-
vus. Lietuvos padėtis nėra
būdinga tik jai — kenčia ir
kitos tautos. Išeivijos lietu-
vių jaunimas turėtų glau-
džiai dirbti su kitos kilmės
jaunimu, nes didesni skai-
čiai daro didesnę įtaką.

Pagaliau, jaunimas gali
daug ką pasiekti nuvažiavęs
į Lietuvą, lankydamas gim-
ines, draugus. Atvykęs iš
Vakarų, jis kaip tik turėtų
pajausti tą savo rolę kaip
laisvas balsas. Tuo balsu jis
gali asmeniniuose pokal-
biuose apšviesti tenykštį
jaunimą apie išeivijos veik-
lą, jis gali kalbėti apie tuos
istorijos įvykius ir faktus,
kurie Sovietų Sąjungoje yra
nuslėpti ar iškreipti, jis ga-
li papasakoti apie tas kny-
gas ir literatūrą, kurios
Lietuvos žmonėms yra ne-
prieinamos. Ir jis taip pat
gali užtikrinti Lietuvos jau-
nimą, kad jo viltys ir sie-
kiai laisvos tautos atžvil-
giu yra išeivijoje žinomos
ir remiamos.

Realistiškai žiūrint, išei-
vijos jaunimas negali "iš-
laisvinti" Lietuvos, tačiau
išlaikydamas stiprią, vie-
ningą išeivijos balsą ir pil-
nai pasinaudodamas savo
laisve tą balsą naudoti, jis
gali paveikti viešąją pasau-
lio opinią ir tuo būdu šiek
tiek palengvinti dabartinę
Lietuvos padėtį ar bent at-
kreipti į ją daug didesnę
dėmesį.

1979 m.

INTERNATIONAL

SOL. ALGIO GRIGO vadovaujamos kelionių agentūros
1985 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ:

KELIONĖS Nr. 2 LIEPOS 15 D. IKI LIEPOS 31 D.

11 dienų VILNIUS, 1 diena Leningradas,
2 dienos Helsinkis

Iš New Yorko \$1,788.00

Iš Montrealio \$2,225.00 Kanadiškais

KELIONĖS Nr. 3 RUGSĖJO 1 D. IKI RUGSĖJO 18 D.

11 dienų VILNIUS, 1 diena Leningradas,
3 dienos Helsinkis

Iš New Yorko \$1,669.00

KELIONĖS Nr. 4 GRUODŽIO 20 D. IKI SAUSIO 4 D.

11 dienų VILNIUS, 3 dienos Helsinkis

Iš New Yorko \$1,467.00

Iš Montrealio \$1,835.00 Kanadiškais

(MIEGANT DVIEM KAMBARYJE), ĮSKAITANT VISAS
SUSISIEKIMO IŠLAIDAS, VIEŠBUČIUS (PRESIDENTI HOTEL—
HELSINKIJE), MAISTĄ, OPEROS, TEATRO, ARBA BALETO
BILETUS, ĮVAIRIAS EKSKURSIJAS IR DAUG KITŲ PRIEDŲ.

TARPININKAUJAME NUPERKANT AUTOMOBILIUS, KO-
OPERATINIUS BUTUS, BEI SUTVARKANT DOKUMENTUS
IŠKVIETIMAMS, TOLIMESNĖM INFORMACIJOM IR VISAIS
KELIONIŲ REIKALAIS PRAŠOME KREIPTIS Į:

G.T. INTERNATIONAL, INC.

P.O. Box 29163

CHICAGO, ILLINOIS 60629

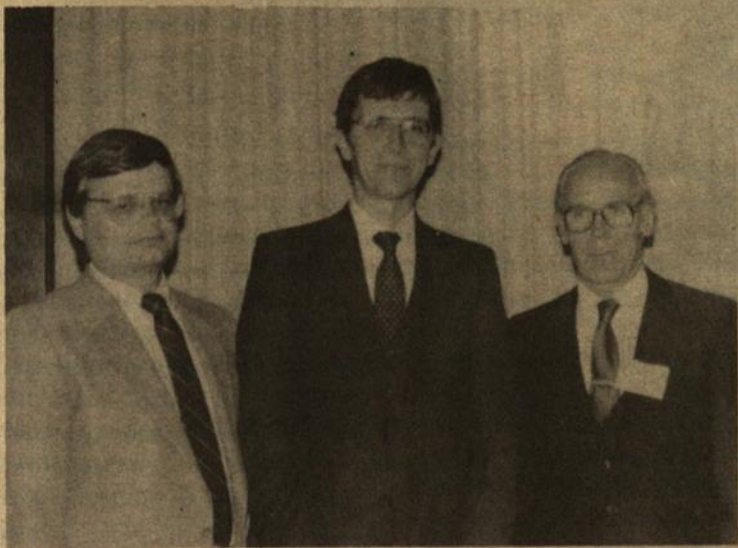
TELEFONAI: (312) 471-1700 ARBA

471-1702

SKRENDAME ERDVIAIS FINNAI
LĖKTUVAIS

PASaulio ir Amerikos Lietuvių GYDYTOJŲ SĄJUNGOS SUAŽIAVIMAS

Naujai išrinktoji PLGS valdyba: dr. Arvydas Vanagūnas, pirm. dr. Jonas Daugirdas ir dr. Pr. Sutkus.

V. Bacevičiaus nuotr.

Praėjusį savaitgalį, gegužės mėnesio 25-26 dienomis, Clevelande įvyko Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas.

Jau penkioliktą kartą lietuviai gydytojai iš įvairių JAV, Kanados ir kitų kraštų susirenka pasimatyti, atnaujinti pažintis, aptarti dabartį ir ateities planus bei dalyvauti mokslinėje programoje.

Šeštadienį, gegužės 25 d. ryte vyko atvykusių į suvažiavimą registracija ir sąjungos narių darbo posėdis, kuriame buvo išrinkta nauja valdyba ateinančių dviejų metų kadencijai. Į naują valdybą buvo išrinkti: dr. Jonas Daugirdas (pirmininku), dr. Arvydas Vanagūnas ir dr. Pranas Sutkus.

Tuo pačiu metu, gretimose salėse vyko Amber Gintaro galerijos paveikslų bei kitokių meno išdirbinių paroda vedama Ritos Matienės, bei gydytojų žmonoms ir svečiams įdomi Johno Dunduro paskaita, paįvairinta skaidrėmis apie prancūzišką vyną. Visi turėjo progos paragauti vyno ir patikrinti savo įgytas žinias.

Tą pačią dieną, antrą valandą po pietų, įvyko sąjungos suvažiavimo oficialus atidarymas. Sąjungos pirmininkas, dr. J. Šonta pasveikino susirinkusius ir

pakvietė O.L.G. draugijos pirmininką dr. Joną Stankaitį tarti suvažiavimo atidarymo žodį. Solistė Irena Grigaliūnaitė, akompanuojant Genovaitei Karsokiei, sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. Kun. Gėdiminas Kijauskas, S. J. sukalbėjo maldą ir susikaupimo minute prisiminti mirusieji kolegos. Sekė sveikiniai. Sąjungos sekretorius dr. Dainius Degėsys perskaitė prezidento Reagano atsiųstą suvažiavimui sveikinimą. Buvo ir daugiau sveikinimų raštu iš kitų lietuviškų organizacijų bei pavienių asmenų.

Po trumputės pertraukos profesorius dr. Rimvydas Šilbajoris skaitė itin įdomią paskaitą. Jo pasirinkta tema buvo "Dabartinė Lietuvos literatūra" (avangardinė poezija).

Vakaro programa prasidėjo tradiciniais kokteiliais ir pažinčių atnaujinimu.

Suvažiavimo prezidiumas: dr. J. Šonta, dr. D. Degėsys ir dr. J. Daugirdas.

Grupė jaunųjų daktarų suvažiavime. Iš kairės: Vanagūnienė, Gairiūnaitė, Saliklytė, Šaulytė, Vanagūnas ir Degėsys.

V. Bacevičiaus nuotr.

Dalis baliaus svečių...

V. Bacevičiaus nuotr.

Clevelando vyrų oktetas, vadovaujamas R. Babicko, atlikęs programą PLGS baliuje.

Antroji suvažiavimo diena buvo pradėta pamaldomis Dievo Motinos šventovėje. Po mišių dr. Henrikas Brazaitis, lydimas O.L.G.D. moterų pagalbinio vieneto valdybos narių, ponių A. Maurutienės ir D. Puškorienės padėjo vainiką prie laisvės paminklo. Po bendrų priešpiečių gydytojai rinkosi į mokslines paskaitas, o gydytojų žmonoms ir svečiams buvo suruošta išvyka į Akroną apžiūrėti garsius Stan Hywett Hall rūmus ir sodus.

Mokslinių paskaitų moderatorium buvo dr. Jonas Daugirdas. Paskaitos buvo įdomios ir informatyvios. Skaitė daktarai A. Šaulytė, A. Vanagūnas, B. Balčiūnaitė, V. Bergas; buvo perteikta dr. E. Lenkausko paskaita.

(Nukelta į 10 psl.)

Visų maloniam nustebimui oras buvo puikus ir buvo malonu viešbučio terasoje po atviru dangumi susitikti senus pažįstamus. Meninę programą atliko Clevelando Vyrų Oktetas, vadovaujamas Ryto Babicko, padainuodamas pynę lietuviškų dainų. Sekė vakariene ir smagūs šokiai.

Atidarant suvažiavimą... OLGD pirm. dr. J. Stankaitis, buvęs PLGS pirm. dr. J. Šonta, naujasis PLGS pirm. dr. J. Daugirdas ir buvęs PLGS sekr. išd. dr. D. Degėsys.

V. Bacevičiaus nuotr.

Dalis suvažiavimo dalyvių...

V. Bacevičiaus nuotr.

AUSTRALIJOJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

A. BINKEVIČIŪTĖS- GUČIUVIENĖS SUKAKTIS

Adelaidėj gyvenanti, mūsų žinoma solistė, muzikos mokytoja ir kritikė, spaudos bendradarbė ir kultūrininkė Antanina Binkevičiūtė-Gučiuvienė, atšventė savo amžiaus 80-ties metų sukaktį. Solistė ir muzikė A. Gučiuvienė yra labai gerai žinoma ne tik visoje Australijoje, bet ir kituose pasaulio kraštuose. Anksčiau, ne vienas jos duotas koncertas, susilaukdavo labai didelio pasisekimo, gi jos kritikos straipsniai, paremti giliu muzikiniu žinojimu, atspausdinti įvairiuose lietuvių laikraščiuose. Jos buvę mokiniai yra išsibarstę visame pasaulyje, tarp jų yra aukštai iškilusių ir Lietuvoje.

A. Binkevičiūtė-Gučiuvienė yra aukštos kultūros, bei išsilavinimo solistė ir muzikos mokytoja. Dar mokindamasi Petrapilyje, ji jau solo dainuodavo gimnazijos parengimuose. Grįžus į Lietuvą, ji įstojo į konservatoriją ir studijavo VI. Grigaitienės dainavimo klasėje. Baigusi konservatoriją, 5-kis metus studijavo Paryžiuje, ten įsigydama kelis aukštųjų mokyklų diplomus, tarp jų ir Paryžiaus Akademijos prancūzų kalbos diplomą. Paryžiuje, be savo studijų, ji dainavo ir savo konservatorijos koncertuose ir Rusijos garsiųjų artistų organizuojamose operose. Grįžus į Lietuvą, jai buvo pasiūlytas debiutas Kauno operoje. Vėliau ji įsteigė savo privačią dainavimo studiją ir dirbo švietimo ministerijos liaudies konservatorijoje, bei dėstė dainavimą Kauno konservatorijoje ir Vilniaus muzikos mokykloje. Viena iš žymiausių jos mokinių, kuriai asmeniškai labai daug A. Gučiuvienė padėjo, buvo akloji dainininkė B. Grincevičiūtė. Šalia savo pedagoginio darbo ji dainuodavo ir ruošdavo koncertus Valst. radiofone Kaune, o taip pat ir Rygos bei Talino radiofonuose. Ji laisvai naudoja ir dainuoja 7-mis kalbomis. Eilę metų ji buvo "Lietuvos Aido" koncertų ir muzikinių parengimų recenzentė, taip pat aktyviai bendradarbiaudama ir kituose laikraščiuose.

Pasiitraukus į Vakarus, gyvendama Vokietijoje, ji dainavo ne tik lietuviams, bet ir anglų kariuomenės įguloms, bei vokiečiams. Detmolde ji dainavimą dėstė D. P. College of Music.

1951 metais atvykusi į Adelaidę, ji tuoj pat įsijungė į mūsų lietuviškąjį kul-

Sol. Antanina
Binkevičiūtė-Gučiuvienė

tūrinį gyvenimą. Dainavimą ji dėstė privačioje studijoje, dalyvavo lietuviškuose koncertuose, dainavo per valstybines ir privačias radijo stotis Adelaidėje, Perth'e ir kitur, su koncertais ir solo parengimais ji aplankė didžiuosius Australijos miestus ir dainavimą dėstė Adelaidės College of Music. Ji ir iki šios dienos nėra, kaip daugelis kitų, išėję į "pensiją". Ji ir toliau aktyviai dirba savo srityje, nuolatiniškai rašo vietiniuose ir Amerikos lietuvių laikraščiuose ir dalyvauja mūsų kultūriniuose rengimuose, prieš pora metų lankydamosi ir Pasaulio Lietuvių Dienose Chicagoje.

Jubilatės 80-ties metų sukaktis buvo labai gražiai atšvęsta Adelaidėje. Lietuviškoje radijo programoje ji buvo pasveikinta ir klausytojams plačiai nušviesta jos šviesi asmenybė. Šia proga ji įdainavo dvi dainas ir jos klausytojams buvo radijo bangomis perduotos. Iškilminga jubiliejinė puota įvyko jos giminaitės puikioje rezidencijoje, į kurią atvyko apie 60 kviestinių svečių. Iškilmingąją vaišių dalį pravedė Juozas Lapšys, o jos gyvenimą ir darbus apibūdino žinomoji mūsų solistė ir dirigentė G. Vasiliauskienė. Jubilatę sveikino ALB pirm. V. Neverauskas ir Apylinkės pirm. J. Stačiūnas. Draugai ir artimieji, kartu su mūsų šia dinamiškąja jubilate labai gražiai atšventė garbingą jos 80-ties metų sukaktį, dainomis ir gražiais žodžiais palinkėdami jai džiaugsmingų ateities metų.

Sveikindamas savo taip mielą vyresniąją spaudos kolegę, mūsų solistę Antaniną Binkevičiūtę-Gučiuvienę, aš linkiu jai daug, daug džiaugsmingų gyvenimo dienų, kad jos daina ir ypatingai tie puikūs muzikiniai recenzijų straipsniai dar daug metų džiugintų lietuviškos spaudos skaitytojų. Ilgiausių metų!

SVEČIAI AUSTRALIJOJE

Amerikos doleriui šiuo metu aukštai stovint ir da-

bartinei darbiečių partijos valdžiai Australijos dolerį taip nusmukdžius, australiečiams keliauti po užsienio kraštus yra labai brangu. Tačiau į Australiją pradėjo lankytis daug daugiau užsienio svečių. Tarp jų ir lietuvių.

Nesenai Omahos žinomų lietuvių veikėjų ir skautų Laimos ir Algio Antanėlių dukra Danguolė, taip pat skautė ir tautinių šokių šokėja, turinti atsakingas pareigas kompiuterų firmoje, iškėję už savo bendradarbio Owen Hanson, kurių vestuvėse dalyvavo net 500 svečių ir šių vestuvių atgarsiai girdėjosi net Australijoje, savo medaus mėnesį praleido Australijoje, automobiliu ir lėktuvu apvažinėję beveik visą Australiją ir šią kelionę pabaigę Sydnejuje pas savo dėdę Gediminą Antanėlį, kuris padarė jiems gražias išleistuves ir supažindino su Sydnejaus lietuviams.

Keliaudamas po Pacifiką, Australijoje lankėsi bostonietis Aleksandras Čaplikas. Lietuviškame gyvenime jis yra plačiai žinomas Amerikoje, į kurią atvažiavo 1921 metais, dalyvaudamas ir vadovaudamas įvairioms (ALT, SLA, Amerikos Legiono St. Dariaus ir St. Girėno postui). Su pasigėrėjimu apžiūrėjo ir susipažino jis su Sydnejaus lietuviams, klubu ir kitomis mūsų organizacijomis.

Darbo reikalais, būdama Tarptautinė prekybos specialistė užsienio prekybos departamente, Sydnejuje lankėsi iš Los Angeles Virginija Krivickaitė. Nors ir labai užimta jinai buvo, tačiau rado laiko aplankyti Lietuvių Klubą ir susipažinti su kai kuriais lietuviams.

Iš Lemonto, Chicagos, savo draugus ir bičiulius aplankė elektrikas Navickas, kuris Adelaidėje sutiko savo Alytaus gimnazijos draugus St. Urnevičių, V. Neverauską, Sydnejų Vyt. Rauliškį ir kitus.

Nors pas mus dabar yra vidurys rudens ir artėjanti žiema atneša daugiau lietingų dienų, tačiau svečiai, kiek girdėjosi, savo viešnagė Australijoje, buvo patenkinti. Tikėkime, kad vasara ir stiprus amerikoniškas doleris ir daugiau atskraidins mūsų tautiečių pamatyti ir susipažinti su šiuo tolimuoju Kengūrų kraštu.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED JOURNEYMEN
AUTOMATIC SCREW MACHINE
Set up man on Brown & Sharpe. Be able to set up work from blue prints & close tolerance. Steady work, benefits. Apply call or write to:
OPERATING & MAINTENANCE
SPECIALTIES
P. O. Box 11515
Charlotte, N. C. 28220
704-523-4031 (20-23)

Atnaujinant pažintis. Iš kairės: Sutkus, Ksivickas, Kuncaitenė, Degėšienė ir Pacevičius.

PLG S-gos SUVAŽIAVIMAS...

(Atkelta iš 9 ps1.)

skaitos įkalbėta juostelė, jam negalint suvažiavime dalyvauti. Malonu buvo pastebėti ir ypač džiugu, kad daugelis prelegentų yra jau jaunesnės kartos gydytojai, gerai paruošę savo paskaitas ir puikiai jas perdavę.

Po mokslinių paskaitų sekė paskirų korporacijų pasitarimai, o vėliau ir visų bendra vakariėnė.

Suvažiavimą reikia skaičiuoti pavykusi nors ir ne per gausiu. O ypač džiugu,

kad jauni profesionalai mielai įsijungia į sąjungą, ne vien tik pasyviais nariais, bet ir nevengia jiems uždedamų pareigų.

(rd)

ELEMENTARY TEACHERS

Keppel Union School District
Little Rock, California

Emerson L. Hall, Superintendent.
Join the future of this rapidly growing area of Southern California. Only 1 hr. from Los Angeles. Call 805-944-2155 for an appointment or more information. (23-23)

TAUPA

VIENTELIS LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVAS
OHIO VALSTIJOJE.

18022 Neff Road, Cleveland, Ohio 44119

BŪSTINĖ: Dievo Motinos parapijos patalpose.

SKYRIAI: adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose, (Lietuvių Namai) ir šv. Jurgio parapijoje.

Tel.: 692-3253, 531-8687, 442-9091.

PATARNAVIMAI

MOKAME:

TAUPYMO CERTIFIKATAI:

(\$3,000 ar daugiau)

12 mėn.

9.25%

9.58%

6 mėn.

8.75%

9.04%

SUPER-SHARE

(\$2,000 ar daugiau)

8.0%

8.3%

Reg. indėliai

6.0%

6.14%

(\$100 ar daugiau)

SKOLINIAME: Automobiliams, namų pagerinimui, asmeninės paskolos.

NUOŠIMČIAI MAŽESNI, SĄLYGOS GERESNĖS.

Smulkesnės informacijos teikiamos TAUPOS raštinėje.

TAUPOS DARBO VALANDOS

Treč. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p. p.

adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose.

Sekmadieniai nuo 11 iki 1 val. p. p.

Dievo Motinos ir šv. Jurgio parapijose.

Taupykite ir skolinkitės tiksliai TAUPOJE

Visos santaupos apdraustos su National Deposit Guarantee Corporation.

BROWN & SHARPE AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATOR A

Set up and operate Brown & Sharp Automatic Screw machines. Work from print, sketches and process sheets. Use precision measuring devices. Must have 3-5 yrs. experience. 2nd shift position. For interview call Industrial Relations Dept. 216-585-7986 between 8 am. and 4:40 pm.

BAILEY CONTROLS CO.

29801 Euclid Ave. Wickliffe, OH 44092

An Equal Opportunity Employer M/F/H

(3)

Aleksandras Merkelis

Bėgant nuo bolševikinio teroro...

Kas mes esame?

Darbininkams savanoriškai nevažiuojant į Vokietiją darbams, vokiečiai griežės prievartos. Tam tikslui buvo išleisti griežti potvarkiai, ragina registruotis darbams į Vokietiją, ir už nesiregistravimą buvo grąsoma skaudžiamomis bausmėmis. Iš pradžių buvo numatyta iš Lietuvos į Vokietiją darbams išvežti 30,000 žmonių, bet ilgainiui vokiečių apetitai didėjo, ir prievartos darbams išvežtų darbininkų skaičius pakilo ligi 100,000 žmonių. Tokio didelio skaičiaus darbininkų verbuoti nebesutiko ne darbo ir socialinių reikalų tarėjas Dr. J. Paukštys, šiaip jau gana palankus vokiečiams, ir dėl to jis iš savo vietos civilverwaltungo buvo atleistas.

Prievartos darbams paliestieji pirmiausia bandė išsisukti legaliai, stengdamies iš savo įstaigų gauti UK (Unabkoemmlich). Su "UK" pažymėjimais, kaip lietuvių ir vokiečių okupacinės valdžios įstaigose ir įmonėse nepakeičiami darbininkai, nuo prievarta darbams išvežimo laikinai buvo atleisti. Tie, kuriems nepasisekė gauti "UK", o tokių buvo daugiausia, buvo priversti slapstytis. Besislapančius vokiečių gestapo, žandarmerija ir nes specialūs SS daliniai gaudė. Tos darbininkų prievartos darbams medžioklės dažniausiai buvo daromos kavinėse,

turgavietėse ir net bažnyčiose. Štai, pavyzdžiui, pagrindžio laikraštis **Laisvė** 1943 m. Nr. 22 vieną iš daugelio tokių darbininkų medžioklių bažnyčiose taip aprašo:

"1943. XI. 9 areštuotas žiežmarių klebonas prel. Sužiedelis, savo dvasinei vyriausybei parašęs raportą, kaip Harro ir Wolfo žandarai š. m. IX. 10 išniekino žiežmarių bažnyčią. Žmonėms gaudyti ekspedicija atvyko pamaldų metu. Wolfo pavaduotojas Rezinas pareikalavo vietos kunigus, išvaryti žmones iš bažnyčios. Šiems atsisakius, į bažnyčią su šalmiais, automatiniais ginklais ir granatomis įsiveržė per 20 vokiečių žandarų. Klupančias jaunesnes ir gražesnes moteris jie ėmė už parankių ir tempė į tikrinimo komisiją. Prie altoriaus subėgusios jaunos merginos rankomis susikibusios vokiečių virtinės buvo krūtinėmis išstumtos. Komisijos paimtos tuojau buvo sodinamos į sunkvežimius ir vežamos."

Suprantamas dalykas, kad tokiomis priemonėmis gaudant prievartos darbams į Vokietiją darbininkus, nemažai jų ir buvo išgabenta. Negalėdami pakęsti vokiečių žiaurumų ir labai blogo maisto, daug kas iš prievarta išvežtųjų bandė bėgti. Tačiau daugumas tokių pateko į KZ, ir tik mažai dalelei tepasisekė, įvairiausias

kliūtis nugalėjus, parsprukti į Lietuvą.

Prievarta darbams išvežtųjų gyvenimo sąlygos buvo nepaprastai sunkios. Jie per dieną turėjo dirbti 12 val., gyventi uždarų lagerių mediniuose barakuose, maistas buvo labai menkas ir tie, kurie negaudavo iš namiškių paramos, badavo. Lietuvoje ne vieną teko matyti iš Vokietijos paleistą ar parbėgusį paliegalį darbininką. Taip pat teko skaityti prievarta išvežtųjų darbininkų laiškų, kuriuose jie, kaip mokėdami atvaizdavo, savo kančias, šaukėsi pagalbos. Bet kas gi ją Lietuvoje jiems galėjo suteikti! Ji buvo laukiama iš Vakarų. Tad daugelis prievarta darbams išvežtųjų į Vokietiją nacionalsocialistinei Vokietijai subyrėjus, pasiliko ir toliau jos griūvėsiuose gyventi, nes jų grįžimas į savo vėl okupuotą tėvynę būtų, gal būtų, dar didesnių kančių tаса, negu kad ligi šiol jiems teko išgyventi.

Griežtas ir vieningas lietuvių tautos pasipriešinimas vykti darbams į Vokietiją ir neslepiama neapykanta vokiečiams, o ypač jų civilinei okupacinei valdžiai didino žiaurias vokiečių represijas prieš lietuvius. Vokiečių žiauriosios represijos daugiausia buvo nukreiptos prieš lietuvių šviesuomenę ir jaunuomenę. Mokslus einąs jaunimas prievarta buvo verbuojamas į vadinamąjį Arbeitsdienstą. Šiaip jau jaunimas prievarta buvo įmamas karinio transporto tarnybai. Ir į ją nemažai pateko lietuvių jaunimo. Vieni iš prievarta paimtųjų karo transporto tarnybai rytų fronte žuvo ar tapo invalidais, o kiti vokiečių kariuomenei traukiantis iš Rytų pateko į Vokietiją.

Lietuvių tauta daug žiaurumų patyrė ir daug žmonių neteko per pirmąją bolševikų okupaciją. Visa lietuvių tauta buvo antibolševikiškai nusiteikusi, ir bijojo, kad bolševikai vėl į Lietuvą nesugrįžtų. Tas lietuvių antibolševikines nuotaikas ir galimo bolševikų į Lietuvą sugrįžimo baimę vokiečių okupacinė valdžia bandė panaudoti propagandai, lietuvių tautai įjungiant į vokiečių karo mašiną. Tačiau ši propaganda buvo bevaisė, nes lietuvių tauta labai greit įsitikino, kad rudoji okupacija ne daug kuo tesiskiria nuo raudonosios. Daugeliui lietuvių buvo aišku, kad vokiečiai laimėję karą lietuvius padarytų visiškai beteisiais vergais, ir juos iš Lietuvos

išgrūstų kur į Rytus. Tu savo planų neslėpė ne nacių spauda. Joje kartais visai atvirai buvo rašoma apie vokiečių pokarinius kolonizacijos planus Lietuvoje ir kituose Pabaltijo kraštuose. Lietuvoje tie planai palaipsniui buvo vykdomi ir karo pabaigos nelaukiant. Rudmarškiniai buvo įsitikinę savo kariuomenės pergale, ir Lietuvoje elgėsi taip, lyg karą jau būtų laimėję.

Jei 1941 m. vokiečiams smarkiai triuškinant raudonąją armiją ir greit žygiuojant į Rytus, daug kas ir galėjo patikėti vokiečių pergale bent prieš Sovietų Sąjungą, tai po metų išryškėjus vokiečių politiniams tikslams Rytuose ir jų žiauriam okupaciniam režimui, maža kas betikėjo jų pergale. Vokiškasis militarinis imperijalizmas ir jų kitų tautų žvėriškas naikinimas, sukėlė prieš vokiečius pavergtųjų tautų ryžtingą pasipriešinimą.

Vokiečių pralaimėjimas prie Stalingrado — Trečiojo Reicho žlugimo pradžia. Kad Vokietija karą pralaimės, buvo aišku, kaip die-na. Tik neaišku buvo, kur vokiečių armija kapitu-liuos: ar prie Dauguvos, Nemuno, Vyslos ar Oderio? Lietuvių tautoje vyravo įsitikinimas, kad vokiečių kariuomenė daugiausia galinti atsitraukti iki Dauguvos, kur visomis savo pajėgomis priešinsis raudonajam

tvanui, o Vakaruose kapituliuos. Tą mūsų įsitikinimą rėmė samprotavimas, kad tik tuo būdu Vokietija gali išvengti visiško savo krašto sunaikinimo. Tas lietuvių tautoje vyravęs įsitikinimas buvo vienintelis šviesus pragiedrusis Lietuvai sulaukti laisvės ir atstatyti iš po karo griūvėsių savo nepriklausomą valstybę. Protingai galvojant, atrodė, kad vokiečiai taip, o ne kitaip, ir turėjo daryti. Tačiau juk tuo metu ne vokiečių tauta savo likimą vairavo, bet jos Fuehreris Adolfas Hitleris, kuris nepasizymėjo protingu galvavimu. Jis užuot ieškojęs vokiečių tautai šio tokio išsigelbėjimo iš užgriūvančios baisiosios katastrofos Vakaruose, bandė daryti su Sovietų Sąjunga separatinę taiką, o Vakaruose ruošė naujai ofensyvai.

Lietuvių tautos įsitikinimas, kad Vokietija, pralaimėdama karą pirmiausia kapitu-liuos Vakaruose, o nuo raudonosios invazijos į Vokietiją ginsis visomis savo jėgomis bent ant Dauguvos kranto, paskatino ją leisti su vokiečiais į kombinacijas dėl sudarymo savo ginklo pajėgos, kuri padėtų greičiau jai atstatyti savo nepriklausomą valstybę ir kritiškuoju momentu gintų Lietuvą nuo naujosios bolševikų okupacijos.

(Bus daugiau)

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Mums reikia namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač East 185 gt. — Neff Road.
Norintieji pirkti ar parduoti prašome kreiptis į mano įstaigą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

"Amber Holidays"

1985 M. EKSKURSIJOS
Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Liepos 17 — \$1611.00	Rugsėjo 18 — \$1393.00
Liepos 31 — \$1562.00	Rugsėjo 23 — \$1329.00
Rugpjūčio 6 — \$1770.00	Spalio 1 — \$1385.00
Rugsėjo 3 — \$1679.00	Gruodžio 26 — \$1440.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

**TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.**

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms —
sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT
TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

Už ką?...

Senovės pranašas matydamas savo tautos priešpaužą šaukė: "Rasok dangau"! Ir mes turėtume taip šaukti prisiminę tuos baisiuosius įvykius, birželio 15-tos dienos rytą, kuomet po visus Lietuvos kaimus, miestelius ir miestus sklidavo vaikų ir moterų klyksmas ir aimanos. Vieškeliais dulkėjo rusų sunkvežimiai, o juose moterys su vaikais ir mongolai su durtuvais. Žmonės klausė — už ką? — Už ką? Atsakymo į tai nebuvo.

Gal buvome užmiršę, kad Jonas Žiaurasis išžudė Didžiojo Naugardo ir Pskovo didžiumą gyventojų. Taip pat užmiršome ar nežinojome, kad Suvarovas išžudė Varšuvos priemiesčio Pragos visus gyventojus. Amžių bėgyje rusų batų viską trypė ir naikino. Iš bolševikų daug ko buvo galima tikėtis, bet tokių trėmimų niekas nebuvo net sapnavęs.

Mes, kurie dėl prasidėjusio karo buvome nesusipėti išvežti, esame dėl to kalti. Ta pati ranka, kuri sudarinėjo išvežamųjų sąrašus, pradeda ir į mus pirštu ro-

dyti ir kaltinti karo nusikaltimais. Net tie, kurie organizuoja tam pasipriešinimą, bijo jų vardą paminėti. Holocausto aukų vaikai ir jų vaikaičiai gerai žino Auschwitz, Bergen-Belsen, Buchenwald, Dachau, Treblinkos ir kitų mirties lagerių vardus. Jie yra išmokyti nekęsti ir nedovanoti.

Mes išauginame jau gal dvi diplomuotų (bet praktiškai beraščių) kartas, kartas kurios nežino Rainių, Pravieniškių, Červenės ar Pirčiupio kurios gal nežino ir baisiojo birželio. Mes savo istorijos vadovėliuose gal dar tebeklaidžiojame po Černigovo ir Okos žemes, tad ir nenuostabu, kad mūsų jaunoji karta ne tik tyli, — bet gal ir veik nieko nežino. Kaip kitaip galima paaiškinti tą tylą? Nejaugi nei mūsų mokyklos, nei universitetai neparengė raštingų žmonių? Prieš trisdešimt metų mūsų reikalus angliškoje spaudoje gynė tik keletas asmenų, dabar reikalas yra gal blogesnėje padėtyje, naujų vardų veik neatsirado.

Mes savo paskirties neatlikome, Sibiro kankinių šauksmo pasaulis neišgirdo. savo susirinkimuose ir suvažiavimuose vis aiškinamės, kad esame ramių žemdirbių tauta. Nostališkai bekalbėdami apie Baltijos jūrą ir paliktas sodybas, net užmiršome išvežtųjų sąrašus sudaryti (latviai turi). Ne tik sąrašų nesudarėme, bet net nesutariame dėl komunizmo aukų skaičiaus. Klaidžiojame kur tai tarp 300,000 ir 600,000. Labai nerimtai atrodo, kai tuo pačiu reikalu kalbėdami mūsų veiksniai, vartoja skirtingą aritmetiką. Nenuostabu, kad tokios "planingos" veiklos ir rezultatai labai skurdūs! Mums savo tarpe nesutariant, tų baisenybių liudininkai baigia išmirti, nemokėjome jų liudijimo panaudoti savo kovai. Červenės skerdynių beliko, berods, tik trys gyvi liudininkai.

Okupanto norai pildosi, mūsų balsai silpnėja, liudininkai baigia išmirti. Tyla ir tamsa padeda nusikaltėliams!

Juozas Žygas

CLEVELANDO PARENGIMAI

• BIRŽELIO 16 D., sekmadienį 1:30 val. p. p. Birželio minėjimas Old Stone Church Public Square. Ruošia A. L. Taryba, Estų Taryba ir Latvių Sąjunga.

• BIRŽELIO 16 D. Onos Mikulskienės kanklių muzikos studijos 20 metų veiklos sukafties mokinių rečitalis.

• BIRŽELIO 29 D. Joninių laužas V. ir O. Jokūbaičių sodyboje. Rengia skautininkų Ramovė.

• LIEPOS 14 D. Lietuvių Pensininkų klubo gegužinė Dievo Motinos parapijoje.

New Yorke Arts Club teatre šiuo metu vaidinama Antano Škėfno drama The Awakening, kurioje šalia amerikiečių aktorių vaidina ir buvęs clevelandietis Arūnas Čiuberkis. Nuotraukoje aktorius Arūnas Čiuberkis ir režisierė Linda Pakri (estė).

• LIEPOS 21 D. Balso gegužinė prie ežero.

• LIEPOS 28 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero spaudai paremti.

• RUGPIŪČIO 1-4 D. Old World festivalis East 185 gatvėje.

• RUGPIŪČIO 4 D. ežero pakrantėj Ramovėnų gegužinė.

• RUGPIŪČIO 18 D. Lietuvių klubo metinė gegužinė Austrijos sodyboje.

• RUGSĖJO 15 D. Antaninos Jonynienės darbų paroda Lietuvių Namuose: Ruošia Clevelando birutietės.

• RUGSĖJO 29 D. sekmadienį, 100 metų gimimo prel,

M. Krupavičiaus ir prez. A. Stulginskio minėjimas Dievo Motinos parapijoje.

• SPALIO 5 D. Jaunųjų muzikų konkursas. Rengia JAV LB kultūros taryba.

• SPALIO 12 D. Žalgirio šaulių kuopos rudens parengimas Lietuvių Namuose.

• SPALIO 19 D. koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• SPALIO 26 D. Dainavos stovyklai paremti renginys.

• LAPKRIČIO 2 D., šeštadienį, Pabaltiečių vakaras Lietuvių Namuose. Ruošia AL Taryba, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

Clevelandiečiai Elena ir Jonas Šarkauskai atšventę 45 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. J. Velykio nuotr.

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA ŠIRVAITIS

PETRAS MATAS

CAROL BAGGOTT

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

1985 KELIONES Į LIETUVĄ

DAINŲ IR ŠOKIŲ ŠVENTĖ — 10 DIENŲ LIETUVOJE

No. 716 (17 dienų): liepos 16- rugpjūčio 1 — \$2,059
10 dienų Lietuvoje, 3 Varšuvoje, 1 Mainze. LUFTHANSA iš JFK ir Bostono

KITOS KELIŲNĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE

No. 813 A (18 dienų): rugpjūčio 13 - 30 — \$1,999
10 dienų Lietuvoje, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinky. FINNAIR iš JFK.

No. 102 (15 dienų): spalio 2 - 16 — \$1,479
10 dienų Lietuvoje su dviem dienom Kaune, 2 Helsinky. FINNAIR iš JFK.

No. 117 (15 dienų): lapkričio 7 - 21 — \$1,339
10 dienų Lietuvoje, 2 Helsinky. FINNAIR iš JFK.

No. 126 (15 dienų): gruodžio 26 - sausio 9 — \$1,459
10 dienų Lietuvoje, 2 Helsinky, FINNAIR iš JFK.

17 DIENŲ — LIETUVA, LENKIJA, VOKIETIJA

No. 618A: birželio 18 - liepos 4 — \$1,949
No. 917A: rugsėjo 17 - spalio 3 — \$1,839
11 dienų Vilniuje, 3 Varšuvoje, 1 Mainze. LUFTHANSA iš JFK ir Bostono

14 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA, ESTIJA IR SUOMIJA

No. 805: rugpjūčio 5 - 18 — \$1,829
5 dienos Vilniuje, 2 Talline laivu, 2 Leningrade, 3 Helsinky. FINNAIR iš JFK.

14 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA, ITALIJA

No. 609: birželio 9 - 22 — \$2,089
No. 922: rugsėjo 22 - spalio 5 — \$1,869
No. 106: spalio 6 - 19 — \$1,869
5 dienos Vilniuje, 2 Maskvoje, 5 Romoje su 1 diena Florencijoje. ALITALIA iš JFK ir Bostono

13 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA, SUOMIJA

No. 702: liepos 2 - 14 — \$1,729
No. 813 B: rugpjūčio 13 - 25 — \$1,729
No. 903: rugsėjo 3 - 15 — \$1,729
No. 930: rugsėjo 30 - spalio 12 — \$1,389
6 dienos Vilniuje, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinky. FINNAIR iš JFK

13 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA, BAVARIJA

No. 820: rugpjūčio 20 - rugsėjo 1 — \$1,769
No. 924: rugsėjo 24 - spalio 6 — \$1,669
5 dienos Vilniuje, 2 Maskvoje, 4 Miunchene. LUFTHANSA iš JFK ir Bostono

12 DIENŲ — LIETUVA, LENKIJA, VOKIETIJA

No. 618B: birželio 18 - 29 — \$1,669
No. 702C: liepos 2 - 13 — \$1,669
No. 806C: rugpjūčio 6 - 17 — \$1,669
No. 917B: rugsėjo 17 - 29 — \$1,439
6 dienos Vilniuje, 3 Varšuvoje, 1 Mainze, LUFTHANSA iš JFK ir Bostono

10 DIENŲ — LIETUVA, SUOMIJA

No. 916: rugsėjo 16 - 25 — \$1,339
6 dienos Vilniuje, 2 Helsinky, FINNAIR iš JFK

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS

293 AUBURN ST.

NEWTON, MA 02166

(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

BALTIC TOURS tvarko:

giminių iškvietimo dokumentus

nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas

dovanas giminių Lietuvoje

tarpininkaujam palikimų sutvarkyme

Gražiai paminėtas Draugo deimantinis jubiliejus

Antanas Juodvalkis

Dienraštis DRAUGAS reikšmingą 75 metų sukaktį užbaigė švęsti didingu koncertu, kuris įvyko 1985 m. gegužės 18 d., Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje, Chicagoje.

Koncertą atliko žinomi lietuviai solistai — bosas Jonas Vaznelis iš Chicagos, kolaratūrinis sopranas Gina Čapkauskienė iš Montrelio ir Volungės choras iš Toronto, diriguojamas muzikės Dalios Viskontienės. Visiems akompanavo torontiškas muzikas Jonas Govėdas. Tai vienos iš pačių stipriausių lietuvių meninės jėgos.

Programa įvairi ir išbalansuota. Nors didžioji dalis buvo skirta Volungei, bet ir solistai nebuvo nuskrūsti. Programą pradėjo Volungės mišrus choras (23 moterys ir 12 vyrų), padainavęs Čiurlionio, Kavecko ir Gruodžio kompuonuotas liaudies ir vieną Maironio dainas. Choro tautiniai rūbai ir jaunystės žydintys veidai, maloniai nuveikė klausytojus, kurie negailėjo katučių ir valiavimų.

Po choro pasirodė solistė Gina Čapkauskienė ir padainavo Verdi (Rigoletto) ir Gounod (Romeo ir Julija) operų arijas. Solistas Jonas Vaznelis puikiai padainavo Loewe Laikrodį ir Verdi Pilypo monologą iš tikrą statytos operos Don Carlo. Abu solistai sulaukė publikos džiaugsmingo pasitenkinimo, išreikšto plojimu ir šauksmais. Tikrai, solistas J. Vaznelis Pilypo arijoje buvo net stipresnis už prieš trejetą savačių girdėtoje operoje.

Pirmąją programos dalį užbaigė Volungė, padainavusi Balsio, Švedo, Banaičio ir Starkos komponuotas liaudies dainas. Choras nuskambėjo darniai ir publika buvo sužavėta.

Po pertraukos pasirodė Volungės mišrus choras (nauja apranga) ir padainavo J. Govėdo dainų pyne, o solistai — G. Čapkauskienė ir J. Vaznelis duetą — arijas iš Thomo operos Mignon ir Mozarto Don Giovanni. Juos pakeitė Volungės moterų choras, padainavęs trejetą liaudies dainų, oranžuotų Jančio, Gudauskienės ir Noviko, o prisijungus solistei G. Čapkauskienei — J. Govėdos serenadą (žodžiai J. Baltrušaičio), sulaukusią ypatingo publikos susižavėjimo ir privertusią pakartoti.

Po šio nepaprasto pasisekimo, į sceną įžygiavo vyrai ir padainavo Gaizauską ir Bražinską, o įsijungus solistui J. Vazneliui — J. Govėdos Kur šiandieną jinai, žodžiai Maironio. Taip pat sulaukė nepaprasto publikos atgarsio ir kelis kartus buvo iššaukti į sceną kompozitorius ir solistas. Solistė Gina Čapkauskienė su choru padainavo iš Donizetti operos Meilės eleksyras ir buvo priversta bisuoti. Programą užbaigė Volungė ir solistas Jonas Vaznelis Ūdrio daina iš Klovos operos Pilėnai. Publikai plojant ir nepaliaujamai šaukiant, buvo pakartota. Dar padainavo choras porą dainų publikos nuraminimui.

Rengėjai solistus, dirigentą ir akompaniatorių papuošė gėlėmis. Atkreipti-

Volungės choras atliekant programą Draugo sukaktuviniame koncerte. Dirigentė D. Viskontienė.

nas dėmesys į antrą programos dalį, kurioje atlikėjai keitėsi ir įnešė gyvumo. Čia Volungė čilbėjo pilname sąstato, čia vienos moters ar vieni vyrai, ar įsijungus vienam bei kitam solistui. Solistai ir choras buvo pačioje savo stiprybėje, kaip sakoma — aukščiausioje formoje. Muzikos žinovai gal suras vieną kitą nuslydimą ar netikslumą, bet mums, eiliniams žiūrovams, tos pustrėčios valandos prabėgo lyg filmas ek-rane.

Užsklandai

Volungės choristai yra jauni dainininkai ir jei gyvenimo sūkuriai jų neišnešios po plačiąją Kanadą, tai gali išsilaikyti labai ilgai ir išaugti į patį pajėgiausią išeivijos lietuvių chorą. Jau ir šiandien laisvojo pasaulio lietuvių sostinė Chicago, gali pavydėti Torontui, nors čia dar labai geri yra operos ir Marquette Parko bažnytinis choras, bet dainininkų amžius negali lygintis su torontiškais. Tokį jauną chorą sugebėti išlaikyti, reikia manyti, yra nuopelnas dirigentės Dalios Viskontienės, aukojančios ne vieną laisvalaikio valandą.

Chicago yra ne vieną kartą bandžiusi suorganizuoti jaunimo chorą, bet be geresnių rezultatų. Chicagoje liko gyventi beveik išimtinai vyresnio amžiaus lietuviai, nes vidurinioji karta įsikūrė plačiai išsi-mėčiusiuose priemiesčiuose, o su jais ir priaugantis jaunimas. Gal todėl ir lit. mokyklose mažėja mokinių skaičius, gal, todėl ir jaunimą surinkti repeticioms yra nelengva. Chorui reikia ne tik gyvų, bet ir balsingų jaunuolių, o tokių, kur kas sunkiau surasti, kaip taut. šokiams.

Kaip ten bebūtų, Kanada turi puikų ir jauną chorą, kuriam linkime ne tik išsilaikyti, bet augti ir stiprėti, ypač turint tokius atsidavusius dainas vadovus — Dalį Viskontienę ir Joną Govėdą.

Po koncerto programos atlikėjai ir Draugo bendradarbiai susirinko tėvų marijonų svetainėje pasivai-

šinti ir pabendrauti. Čia susirinkusius pasveikino komiteto pirm. Marija Remienė ir tėvų marijonų provincijolas Viktoras Rimšelis, MIC, o mecenatas kun. Juozas Prunskis įteikė premiją detroitieškei Liudai Ruginienui už reportažą iš šv. Kazimiero minėjimo Romoje.

Draugo deimantinės sukakties minėjimas tęsiasi visus metus ir norima sutelkti kapitalą, kuris įgalintų įsigyti modernias rinkimo priemones ir palengvintų bei paskubintų laikraščio spausdinimą.

Šla proga išleido leidinėlį, kuriame telpa sveikinimai, koncerto programa ir Draugo įsteigimo bei nueito kelio trumpa apžvalga.

Deimantinis Draugo jubiliejus baigtas iškilmingomis mišiomis, kurias atnaušavo vyskupas Vincentas Brizgys su penkiais kunigais, šv. Antano parapijos bažnyčioje, Cicero, Ill. Mišių metu giedojo Volungės choras ir solistė Gina Čapkauskienė. Po pamaldų, ciceriškų ponių visi buvo pavaišinti.

Dar daug metų linkime Draugui ištvermingai lankyti po visą pasaulį išsiblaškiusius lietuvius.

BOSTON

ATMINTINAS SUBATVAKARIS

Gegužės 18 d. Bostone įvykęs Kultūrinis Subatvakaris bus daugumai atmin-tinas.

Subatvakarį pradėjo pirmininkas Edmundas Cibas. Romas Šležas supažindino su knygos "Ten, ekrane su-žibus" autorium Raimundu Lapu, o taip pat ir su knygos turiniu. Ši knyga yra apie lietuvių filmų aktorius ir kitus darbuotojus bei filmininkus.

Knygos autorius Raimundas Lapas, gimęs 1951 m. Chicagoje, medžiagą rinkęs ir rašęs net aštuonerius metus. Tai bus tur būt pirmoji knyga apie lietuvių filmų aktorius ir kitus filmų darbuotojus.

Bet svarbiausioji šio subatvakario dalis buvo pa-

rodyti filmai. Pranas Vališkis susukęs filmą Hollywoodo 1926 m. "Naktis Lietuvoje". Tai apie lietuvių knygnešius caro laikais, kada buvo uždrausta lietuviška spauda. Kaip žandarai tuos knygnešius gaudė ir panašiai. Kitas filmas buvo susuktas 1938 m. Lietuvai švenčiant nepriklausomybės 20 metų sukaktį. Filmas labai aiškus ir gražiai paruoštas. Rodoma Tautinė stovykla Panemunėje, Lietuvos olimpijada ir nepaprasti gražūs iš įvairių vietų Lietuvos gamtos vaizdai, kurie daugeliui gerai pažįstami ir artimi. Be to, buvo parodytas 1923 metų Mažosios Lietuvos — Klaipėdos sukilimas su tų dienų vykstančiais įvykiais ir asmenimis, kaip Budrys, Kalmantas, Vanagaitis ir kiti. Tur būt niekas apie tokio įvykių užfiksavimo filmą net ir nežinojoms. Tai istorinis dokumentas.

Tai buvo nepaprastas subatvakaris, kuris gyvais vaizdais nukėlė mus ir pavėdžiojo po mūsų brangią tėvynę Lietuvą.

PARENGIMAI

• Birželio 16 d. po 10 val. mišių šv. Petro parapijos salėje po bažnyčia Baisiojo birželio išvežimų minėjimas. Rengia LB Bostono apylinkė.

• Rugpjūčio 11 d. Minkų radijo valandėlės gegužinė.

DIE DESIGNERS / DIE MAKERS

Augat Altair is a leading designer and manufacturer of Electrical Components for the internal Automotive industry. We enjoy and are proud of our reputation for quality and innovation. We need both Die Designers and Die Makers, experienced in high speed progressive die (over 1000 SPM.) engineering and/or manufacturing. Our opportunities are in the suburban Detroit area. We offer excellent compensation, fringe benefits and a generous relocation package.

To explore our exciting growth opportunities, please send your resume in strict confidence to: TOM FREDERICKS, DIRECTOR OF H/R

AUGAT ALTAIR

50102 R. SCHMIDT BLVD.
MT. CLEMENS, MICH. 48045

OPPORTUNITY FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

To work & live in a small congenial community.
PHYSICAL THERAPIST
100-bed acute care community hospital with home health department is seeking full-time or part-time Therapist(s). Salary negotiable/benefits excellent. Northwestern Penna. historic community located approximately 100 miles from Pittsburgh, Cleveland, and Buffalo. Contact the: Personnel Office TITUSVILLE HOSPITAL, 406 West Oak Street, Titusville, Penna., 16354, (814) 827-1851.
Equal Opportunity Employer

KASA

Lietuvių Federalinė Kredito Unija

CHICAGO - NEW YORK - ST. PETERSBURG

AKTYVAI 38,000,000 DOLERIŲ

TAUPOMOJI SĄSKAITA - 7.0% (metinis prieaugis 7.25%)

KASOS VALANDOS:	TAUPYMO CERTIFIKATAI		
	SUMA	TERMINAS	KURSAS
MARQUETTE PARKE			
2615 West 71st St. Chicago, IL 60629 312-737-2110	\$500	3 mėn. 6 mėn. 1 metų	8.25% 8.80% 9.25%
Savaitės dienomis: 10:00-6:00 Ketvirtadieniais iki 7:00 Šeštadieniais: 9:00-2:00	-19,999	2 metų 3 metų	10.00% 10.15%
CICERO			
1445 So. 50th Ave. Cicero, IL 60650 312-656-2201	virš \$20,000	3 mėn. 6 mėn. 1 metų 2 metų 3 metų	8.50% 9.00% 9.35% 10.10% 10.25%
Antr. 9:00-12:00 Ketr. 3:00-6:00 Šešt. 9:00-12:00	virš \$50,000	3 mėn. 6 mėn. 1 metų 2 metų	8.75% 9.25% 9.60% 10.25%
New York tel.: 718-441-6799	virš \$100,000	3 mėn. 6 mėn. 1 metų 2 metų	9.00% 9.50% 9.85% 10.50%
St. Petersburg: 813-367-6304	IRA	6 mėn. - 1 m. 2, 3, 4 metų 5, 6 metų	10.00% 10.50% 11.00%

KIEKVIENA SĄSKAITA IKI \$100,000 APDRAUSTA FEDERALINĖS VALDŽIOS

CLEVELANDO LIETUVIAI ABITURIENTAI

• **Saulius M. Banionis**, Onos ir Povilo Banionių sūnus, šiais metais baigė šv. Juozapo gimnaziją su "Honor Roll Award", yra atžymėtas "Who's Who" Amerikos gimnazijos sąrašuose ir gavo aukščiausią atžymėjimą kaip gimnazijos futbolo komandos žaidėjas.

Baigė 12 metų šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą, priklausė skautams, moksleivių ateitininkų Maironio kuopai, šoko Grandinėleje. Pianino mokėsi Cleveland Music School Settlement ir toliau tęsė pas p. Smetonienę, Vytautą ir Antaną Smetonus.

Baigė "Barbizon School of Cleveland" ir planuoja studijuoti buhalteriją Miami universitete.

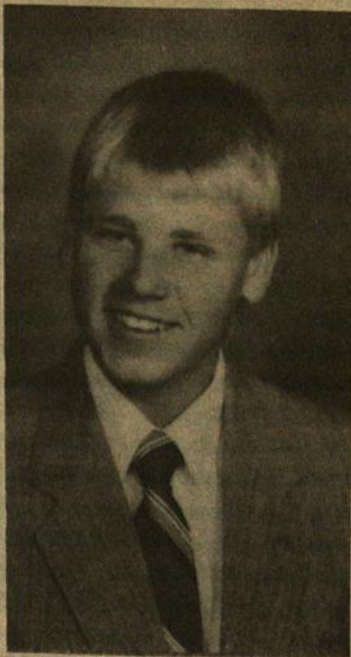

• **Lana Vyšnionytė**, Stasės ir Jono Vyšnionių duktė, šiais metais baigė Eastlake North gimnaziją, mokyklos garbės sąrašuose, ir atžymėta "Ohio State Certificate of Merit".

Rašė mokyklos laikraštelyje ir priklausė mokyklos tinklinio komandai.

Baigė šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą, priklauso Clevelando Maironio moksleivių Ateitininkų kuopai, yra kuopos vicepirmininkė, šoka Grandinėleje, skambino Čiurlionio kanklių orkestre 4 metus.

Lana pasirinko studijuoti tarptautinę "marketing" Clevelando valstybiniame universitete.

• **Linas Biliūnas**, Janinos ir Juozo Biliūnų sūnus, baigė Lake Catholic gimnaziją su "National Honors" ir pakliuvo į "Who's Who" Amerikos gimnazijų sąrašą. Lošė gimnazijos futbolo komandoje 4 metus.

Baigė šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą, priklausė skautams — eina skiltininko pareigas, ateitininkams moksleivių Maironio kuopai — eina išdininko pareigas ir šoka Grandinėleje.

Linas pasirinko studijuoti inžineriją Clevelando valstybiniame universitete. Yra laimėjęs 2 stipendijas, Presidential į Clevelando universitetą ir \$500.00 iš Mentor miestelio Moterų klubo.

TĖVŲ, MOKYTOJŲ IR JAUNIMO STOVYKLA

Šią vasarą rugpiučio 4-11 dienomis Dainavoje vyks tėvų, mokytojų ir jaunimo stovykla. Stovyklos tikslas visiems kartu ieškoti, pasiūlyti ir išbandyti visus galimus būdus, kad lituanistinė mokykla mokiniams būtų miela ir kad su noru ją lankytų. Pageidaujama, kad kuo daugiau tėvų stovykloje dalyvautų ir kartu su mokytojais įsijungtų į bendras auklėjimo ir mokymo svarstybas.

Stovykloje prieš pietus vyks paskaitos, o po pietų pašnekesiai būreliuose bei diskusijos. Užtektinai liks laiko ir poilsiui bei pramogoms.

Stovyklai vadovaus energinga, kūrybinga, jauna R. Udrienė iš Jakson, Mich.

Suinteresuotieji stovyklą malonėkite kreiptis į šv. Kazimiero lit. mokyklos vedėją Stefaniją Stasieneį telefonu 486-2111.

Norintiems vyksti į stovyklą reikės užpildyti anketa, kuri gaunama pas mokyklos vedėją.

**JOURNEYMEN
WEB OFFSET
HEATSET
4 COLOR PRESSMEN**
For growing North Florida printer.
Call TOM HORNBUCKLE
THE PRINTING HOUSE
904-575-0156 (21-25)

APDRAUDOS reikalingais geriausiais patarnavimais gausite kreipdamiesi į **OBELENIŲ** apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti **ZENONUI** arba **SAULIUI** (216) 442-6810.

• **PERKANT IR PARODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY**, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

HELP WANTED

Needed female experience sewer for slipcover workroom. Eastern Slipcover Co. Call: 486-2310; 8:00 — 4:30 Monday-Friday.

(22-23)

ENGINEERING

CAM SPECIALIST

We seek an individual with extensive knowledge programming CNC equipment, using a McAuto Cad or any form of off-line programming system. As a leader in the custom molding and mold making industry we offer a competitive salary and benefit package along with outstanding working conditions. We are located 25 miles west of Milwaukee in the heart of lake country. If you are interested in an excellent career opportunity, please submit a resume outlining your experience and salary requirements to: **DICKTEN & MASCH MFG. CO.** ATTN: TOOLING MANAGER BOX 112 NASHOTAH, WISC. 53058 OR CALL 414-367-5200 equal opportunity employer m/f (22-23)

• **Viktorija Majorovaitė**, Algio ir Romos Majorovų duktė, baigė Lake Catholic gimnaziją su akademiniiais atžymėjimais. Gavus "Presidential Award" iš religijos, anglų ir pasaulinės literatūros, redagavo gimnazijos žurnalą "Forum", ir suredagavo gimnazijos metinės knygos fotografijas. Priklausė "student government", chorui 5 metus, jo jimo klubui, ir gavo atžymėjimus sporte: futbole, krepšinyje ir lengvoje atletikoje.

Lankė šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą, priklausė skautams ir ateitininkams. Mėgsta fotografiją, stovyklauti, žuvalti, vandens slidinėjimą, jodinėti ir dainuoti.

Viktorija mokslus žada tęsti toliau Cleveland Medical and Dental Assisting institute.

• **Antanas Taraška**, Vincento ir Barbaros Taraškų sūnus, baigė Lake Catholic gimnaziją su "Honors" atžymėjimais per visus 4 gimnazijos metus. Priklausė gimnazijos simfoniniam bei žygiuojančiam orkestrui ir lengvai atletikai. Dirbo YMCA kaip vadovas, Wickliffe miestelio baseine, buvo vandens sargu ir priklausė plaukimo komandai.

Antanas baigė šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą, priklausė skautams, šoko Grandinėleje, priklausė žaidimo sporto klubui ir žaidimo slidinėjimo klubui.

Antanas pasirinko studijuoti chemiją-fiziką ir kompiuterius arba inžineriją John Carrol universitete.

GOVERNMENT HOMES from \$1 (U repair). Also delinquent tax property.

Call (805) 687-6000, Ext. GH-5823 for information.

(16-23)

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00, penktadieniais 9:00 iki 6:00; šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

MIRĖ PRANAS MAINELIS

Birželio 2 d. Clevelande mirė Pranas Mainelis sulaukęs 82 m. amžiaus.

Nuliūdime liko žmona Bronė, duktė Nijolė su žentu Algiu Rukšėnu ir anūkais, sūnus Algis.

Velionis priklausė ramovėnams, talkininkavo Lietuvių Namams ir kol sveikata ir amžius leido, ilgus metus dirbo Dirvos administracijoje.

Atsisveikinimas su velioniu įvyko Jokubauskų laidojimo namuose birželio 4 d. ir palaidotas Visų Sielų kapinėse birželio 5 d.

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS CLEVELANDE

Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos 45 metų sukakties ir kitų tragiškų birželio įvykių minėjimas įvyks sekmadienį, š. m. birželio mėn. 16 d. sekančiai:

1:30 val. p. p. ekumeninės pamaldos Old Stone Church (Public Square), kurias atlaikys kun. kleb. J. Bacevičius, kun. kleb. A. Goldikovskis ir latvių bei estų protestantų kunigai. Pamaldų metu giedos sol. J. Kazėnas ir Clevelando latvių vyrų choras.

Po pamaldų bus eisena ir minėjimas Mall aikštėje,

netoli Clevelando centrinės bibliotekos. Kalbą pasakys Ohio senatorius Gary Suholdnik.

Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis ir Clevelando lietuvių visuomenė yra prašoma skaitlingai dalyvauti bei tinkamai paminėti šiuos skaudžius įvykius.

Minėjimą rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas, kurį sudaro ALT Clevelando Skyrius, Clevelando Latvių Sąjunga ir Ohio Estų Taryba.

RINKIMAI Į LB TARYBĄ

LB Ohio apygardoje balsavo 616 asmenys.

Išstatytieji kandidatai gavo balsų: R. Bublys — 355, V. Stankus — 357, R. Ardytė — 339, A. Butkus — 310, R. Kudukis — 240, V. Bieliauskas — 232, A. Idzelis — 226.

Nuo bendro balsavusių JAV skaičiaus bus žinoma kiek Ohio apygarda praves atstovų — keturis ar daugiau.

• Clevelando lietuvių pensininkų klubo mėnesinis susirinkimas įvyks birželio 5 d. 3 val. p. p. Dievo Motinos parapijos kavinėje. Bus dr. D. Degėsio paskaita su naudingais patarimais vyresnio amžiaus žmonėms.

LSS seserijos dvasios vadas Tėv. dr. T. Žiūraitis, P. O., tarp Clevelando skautininkų. Prieky skautininkų draugovės pirm. Ingrida Civinskienė. Pirmoje eilėje sėdi iš kairės: I. Jonaitienė, Vyr. skautininkė S. Gedgaudienė, dvasios vadas tėv. dr. T. Žiūraitis, O. P., M. Barniškaitė ir J. Budrienė.

ŽODŽIO IR DAINOS VAKARAS

Parengimų sezonui baigiantis, vyr. skaučių "Židinys" sukviėtė Clevelando lietuvių į pavasariškos nuotaikos poezijos bei dainos šventę, gegužės 18 d., Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Vakaro programą atliko dainos ir muzikos vienetas "Uždainuokim", kurio vadovas žinomas muzikos mylėtojas Algirdas Bielskus. Jam talkininkauja gabus ir muzikalus jaunuolis Marius Tatarūnas. Kiti šio vieneto nariai: Jonas Muliolis, Edmundas Kijauskas, Paulius Žiedonis, Rytas Urbaitis, Gytis Motiejūnas, Paulius Nasvytis, Vitas Čyvas, Darius Motiejūnas ir Marius Tatarūnas. Vieneto akom-

paniatorė Kristina Kuprevičiūtė. Vienetas šį vakarą iškilo, kaip maloni staigmena praturtėjęs keliomis instrumentalistėmis ir dainininkėmis.

Atlikta programa nu-skambėjo tikra pavasario nuotaika, pilna entuziasmo ir malonaus muzikinio skonio. Į švelniai banguojančią dainų pynę švariai skambančiais trompetės garsais įsijungė visiems pažįstama trompetistė Ilona Kuprevičiūtė. Ši tylų pavasario vakarą nuotaikingai skambėjo ir kanklės, žinomos kanklių solistės Mirkos Bankaitytės pirštų paliestos.

Dainos vienetą toliau papildė švelniais balsais trys dainininkės: Rita Balytė, Mirga Bankaitytė ir Rūta Staniškytė. Vieneto pranešėja Vilija Nasvytytė šalia estetinio programos vedimo, atliko giliai išgyventą melodeklamaciją "Lietuvos partizanų daina".

Žodinę programos dalį atliko rašytojas-poetas Balys Gaidžiūnas. Jis paskaitė du savo kūrinius: Didieji jaunystės rūpesčiai ir keletą eilėraščių.

Kaip visuomet, taip ir šį kartą mūsų mielas poetas buvo sutiktas entuziastiškais plojimais. Įdomūs jo jaunystės prisiminimai su švelniu humoru ir Lietuvos kaimo nuotaika daug kam priminė tėvynėje išgyventus vaikystės laikus. Kaip miela kiekvienam sugrįžti į anuos laikus, kur viskas buvo taip gera, sava ir brangu. Poetas B. Gaidžiūnas savo kūryba tą nuotaiką moka meistriškai sukelti ir todėl jis mums toks artimas ir suprantamas.

Programai pasibaigus, vyr. skaučių "Židinio" vadovė, Paulina Mašiotienė padėjo programos atlikėjams ir pakvietė visus toliau tęsti vakarą nuotaiką ir pašnekesius prie vaišių kafeterijoje. (ib)

• Žalgirio šaulių kuopos nariams pranešama, kad šiais metais šaudymo sportas, kuopos šaudykloje vyks šia tvarka: pirmas šaudymo atidarymas birželio 23 d., 1 val. po pietų, antras liepos 21 d. 1 val. po pietų ir trečias prizinis rugpjūčio 18 d. 1 val. po pietų. Esant blogam orui šaudymai nukeliami į sekantį sekmadienį.

Norintieji daugiau žinių apie šaudymo sportą, prašom skambinti sporto vadovui A. Glodeniiu telefonu 531-9477, ar padėjėjui Jonui Raškauskui 486-0680.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

HELP WANTED

Housekeeper. Salary, plus room and board, middle age woman, to live in. Call: 268-1236. (22-25)

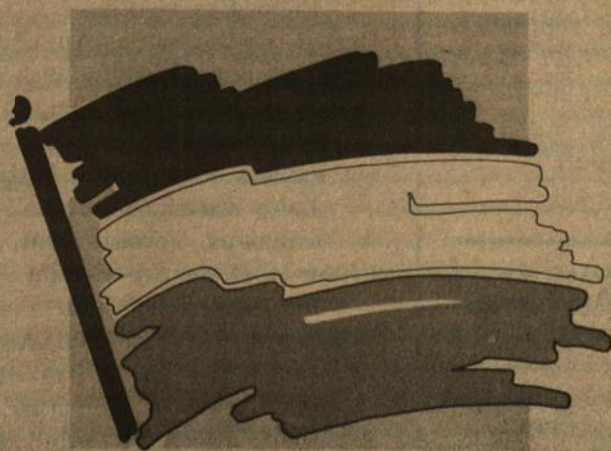
DRIVE BY AND CALL

17603 East Park Drive, North of Lake Shore. Minutes from the lake. 4 bedrooms, 2 door style colonial. Living room with burning fire place Huge dining room and kitchen. Close to churches and shopping. Lower 60,000.

LOCATION REALTY

531-8788
960 East 185 Street

Kotecki Monuments, Inc. gamina kapams paminklus. Skambinti tel.: 585-4694, Lilė Čaplickienė.

Stroh's CLEVELAND ALL NATIONS FESTIVAL JUNE 10-16

Mall C, Lakeside Avenue, Right Downtown

DIRVA

• Vylautas Meškauskas, — "Antrojo Brisiaus galas" Dirvos redakcijos narys, drauge su žmona šio mėnesio pabaigoje išskrenda į Prancūziją ir visą mėnesį svečiuosis pas savo dukrą ir žentą Paryžiuje.

• Dirvos novelės konkursui gautos dar šios novelės: Mančio Sūrymaičio — "Sidabrinė moneta", Josvainio

Galutinas terminas novelėms atsiųsti — 1985 m. birželio 15 d. (pašto antspaudu data).

Premijuotos novelės autorius gauna 600 dol. Mece-natas Simas Kašėlionis.

MIRĖ JADVYGA AKELYTĖ-KUCHARSKI

Š. m. gegužės 7 d. širdies smūgio ištikta, Venezueloje mirė Jadvyga Akelytė, buvusio Lietuvos Finansų ministerio J. Indrišiūno našlė, dr. W. Kucharski žmona.

• Rašytojas Algis Budrys, buv. Lietuvos generalinio konsulo Jono ir Reginos Budrių sūnus, gegužės 4 d. dalyvavo metiniam "Science fiction" — mokslinės fantazijos rašytojų tarptautinės organizacijos suvažiavime New Yorke, Warwick viešbutyje.

Algis Budrys yra parašęs anglų kalboje apie 10 romanų, rinkinių, apysakų. Ateityje numato daugiau romanų. Dabar yra "Ateities rašytojai" projekto koordinatorius.

"The Washington Post" — Book World balandžio 28 d. nr. apie jį atspausdino ilgą straipsnį "Algis Budris Critical Constellation".

• Chicagos skautininkių draugovė, per išd. Haliną Moliejienę, Dirvos 70 metų sukakties proga, atsiuntė 40 dol. Ačiū.

• V. Arnauskas, gyv. Omahoje, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 33 dol. Ačiū.

• K. Čiurlys, gyv. Brunswick, N. J., užsiprenumeravęs Dirvą per ALT S-gos Elizabetho skyriaus išd. V. Misiūną, pridėjo auką 33 dol. ir atsilygino už N. Viltį 5 dol. Ačiū.

NAUJOS KNYGOS

• A. V. Rinkūnas. LIETUVA IR VLIKAS. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto — VLIKo šaknys, praeitis ir dabartis. Tautos Fondo leidinys 1984 m. VLIKo sukakties metais. 272 psl. minkštais viršeliais. Nei kaina, nei išleidimo vieta nepažymėta.

• Alfonsas Nyka-Niliūnas. ŽIEMOS TEOLOGIJA. Eilėraščiai. 136 psl. kietais viršeliais. Kaina 8 dol. Knygos apipavidalinimas Henrietos Vepštienės. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, 7338 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629.

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti vajus

Atsiliepdami į Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti atsišaukimą, sukelti Dirvai paremti 70,000 dol., aukojo šie asmenys:

(Pradžia Dirvoje Nr. 13)

Magdalena Barniškaitė, Euclid, Ohio	15.00
Danutė Mikoliūnienė, Cleveland, Ohio	10.00
Jonas ir Joana Švobos, Madison Hts., Mich.	20.00
Mykolas Vinclovas, Cleveland, Ohio	10.00
Jonas ir Marija Pipirai, Worcester, Mass.	25.00
L. Nagevičius, Parma, Ohio	5.00
John J. Juodikis, CPA, St. Petersburg, Fla.	50.00
Gerardas ir dr. Nelė Juškėnai, Cleveland, Ohio	50.00
Jonas Gudėnas, Euclid, Ohio	20.00
Vladas Garbenis, Chicago, Ill.	30.00
Balys Gražulis, Flint, Mich.	10.00
Jonas ir Bronė Veselkai, Evergreen Park, Ill.	25.00
Jurgis Stravinskas, Chicago, Ill.	100.00
Lietuvių Pašalpinė Draugija, Maironio Parkas, Worcester, Mass.	100.00
Stepas Surkus, Worcester, Mass.	20.00
J. M. Vidūnas, Worcester, Mass.	30.00
Povilas ir Zita Babickai, Worcester, Mass.	100.00
Algis Glodas, Holden, Mass.	25.00
J. Tamašauskas, Worcester, Mass.	25.00
Dr. Laimutė ir Liudvikas Šmulksčiai, Chicago, Ill.	25.00
Ona Elerts, Chicago, Ill.	10.00
P. Palubinskas, Chicago, Ill.	20.00
Simas ir Ona Pauliai, Chicago, Ill.	20.00
X. Y.	10.00
Petras ir Danguolė Griganavičiai, Downers Grove, Ill.	83.00
Stefa ir Vylautas Gedgaudai, Cleveland, Ohio	100.00
LB Clevelando apylinkės valdyba	50.00
Lietuvių Pensininkų Klubas, Cleveland, Ohio	50.00
Antanas Rukšėnas, Mentor, Ohio	20.00
Edvardas ir Joana Stepai, Willoughby, Ohio	20.00
Birutė ir V. Gedvilai, Willowick, Ohio	10.00
Charlie K. Grigas, Salinas, Calif.	10.00
X. Y., Washington, D. C.	50.00
Antanas ir Veronika Garmai, Palm Beach, Fla.	30.00
Prel. J. Kučingis, Los Angeles, Calif.	100.00
Jonas Jankus, Woodhaven, N. Y.	20.00
Petras ir Raminta Moliai, Shrewsbury, Mass.	25.00
Dr. Pranas ir Valentina Mažeikai, Lake Zurich, Ill.	100.00
A. Dragašius, Toronto, Ont.	50.00
Frank ir Hildegard Butkai, St. Petersburg, Fla.	20.00
Mečys ir Rūta Jauniškiai, Aquebogue, N. Y.	50.00
Ada ir Aleksas Juciai, Toronto, Ont.	71.50
Grazina Siliūnienė, Flushing, N. Y.	100.00
Bronius ir Eleonora Paliulioniai, Cicero, Ill.	20.00
Edvardas ir Aldona Jokubauskai, Chicago, Ill.	20.00
Petras Žilinskas, Hemet, Calif.	20.00
Izidorius Straukas, Chicago, Ill.	20.00
Vincas Kazlauskas, Los Angeles, Calif.	30.00
William Borimauskas, Amsterdam, N. Y.	20.00
Stasys Baniulis, Cicero, Ill.	10.00
Antanas Matioška, Dorchester, Mass.	10.00
Algirdas Čepulis, Philadelphia, Pa.	20.00
S. Z. Leikus, West Haven, Conn.	10.00

(Bus daugiau)

ATITAISYMAS

Dirvos Nr. 19 vajeaus sąrašė paskelbta kad 100 dol. aukojo Vylautas ir Jada Griniai. Turėjo būti: Vylautas ir Jada Giniai, Chicago, Ill.

Dirvos Nr. 21 vajeaus sąrašė paskelbta, kad 10 dol. aukojo kun. A. Urbonas. Turėjo būti kun. A. Babonas, Detroit, Mich.

Už klaidas atsiprašome.

Buvusioms Dirvos tarnautojai

A. A.

PRANUI MAINELIUI

mirus, jo žmonai BRONEI, dukrai NIJOLEI su šeima ir sūnui ALGIUI reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

Netikėtai mirus

A. A.

KASTYČIUI IZOKAIČIUI,

jo žmonai ADELEI, dukroms KRISTINAI ir VIKTUTEI bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Stefa ir Vylautas
Gedgaudai

Mylimai motinai

A. A.

MARIJAI VIDRIENEI

mirus, dukrai, "žalgirio" šaulių kuopos narei, MARTAI HUEBNER ir jos šeimai bei artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Žalgirio šaulių kuopa

Mielam Draugui

A. A.

BENEDIKTUI KAMINSKUI

iškeliavus amžinybėn, žmonai VALEI, sūnui JURGIUI su šeima, broliui ALEKSANDRUI ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Maria ir Vylautas šeštokai
Los Angeles, Calif.